

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
Кафедра міжнародного туризму та країнознавства

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ
Завідувач кафедри

_____ Дудник І.М.
« ____ » _____ 2022 р.

ДИПЛОМНА РОБОТА
(ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА)

ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ «БАКАЛАВР»

на тему:

ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНА СИСТЕМА
ГАВАЙСЬКИХ ОСТРОВІВ

Виконавець: здобувач вищої освіти групи 413 групи **Бутенко Катерина**
Петрівна

Науковий керівник: к. геогр. н., доцент кафедри міжнародного туризму та
країнознавства **Руднєва Марина Григорівна**

Нормоконтролер: _____
(підпис)

Борисюк Оксана Анатоліївна
(П.І.Б.)

КИЇВ – 2022

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет міжнародних відносин

Кафедра міжнародного туризму та країнознавства

Спеціальність: 242 «Туризм»

ОПП: «Туризмознавство»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

_____ Дудник І.М

« ____ » _____ 2022 р.

**ЗАВДАННЯ НА ВИКОНАННЯ
ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ**

Бутенко Катерина Петрівна

(П.І.Б. випускника)

1. Тема роботи «Туристично-рекреаційна система Гавайських островів» затверджена наказом ректора № 400 /ст від «19» квітня 2022 р.

2. Термін виконання роботи: з «16» травня 2022 р. по «19» червня 2022 р.

3. Вихідні дані роботи: дослідження має теоретичний і практичний характер, виконане на основі аналізу матеріалів періодичних видань, нормативно-правових актів, статистичних даних незалежних організацій пішохідного туризму та інформаційних ресурсів мережі Інтернет.

4. Зміст пояснювальної записки:

РОЗДІЛ 1. Теоретичні основи дослідження туристично-рекреаційної системи

РОЗДІЛ 2. Параметри туристично-рекреаційної системи Гавайських островів

РОЗДІЛ 3. Проблеми та перспективи туристично-рекреаційної системи Гавайських островів

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

5. Перелік обов'язкового ілюстративного матеріалу: рисунки, таблиці, розрахунок маршруту.

6. Календарний план-графік

№ з/п	Завдання	Термін Виконання	Відмітка про виконання
1.	Проаналізувати літературні та інші джерела з проблеми дослідження.	02.05 - 06.05 2022 р.	Виконано
2.	Обґрунтувати об'єкт, предмет дослідження, сформулювати завдання і мету. Написати вступ.	07.05 – 08.05 2022 р.	Виконано
3.	Проаналізувати різноманітні джерела інформації щодо теоретичних основ туристично-рекреаційної системи. Написати перший розділ.	09.05 - 15.05 2022 р.	Виконано
4.	Розкрити роль туристично-рекреаційної системи для Гавайських островів. Написати другий розділ роботи.	16.05 - 25.05 2022 р.	Виконано
5.	Виявити основні проблеми та перспективи туристично-рекреаційної системи під час організації подорожі до Гавайських островів. Написати третій розділ роботи та висновки	26.05 - 31.05. 2022 р.	Виконано
6.	Узагальнити результати проведеного дослідження, сформулювати висновки	01.06 - 05.06 2022 р.	Виконано
7.	Підготувати доповідь на попередній захист, розробити демонстраційні матеріали.	06.06 - 09.06 2022 р.	Виконано
8.	Провести роботу над зауваженнями після попереднього захисту дипломної роботи.	10.06 - 12.06. 2022 р.	Виконано
9.	Захист дипломної роботи.		

7. Дата видачі завдання: «02» травня 2022 р.

Науковий керівник дипломної роботи _____ Руднєва М.Г.
(підпис керівника) (П.І.Б.)
Завдання прийняв до виконання _____ Бутенко К.П.
(підпис випускника) (П.І.Б.)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка до дипломної роботи «Туристично-рекреаційна система Гавайських островів»: 70 сторінок, 6 рисунків, 7 таблиць, 60 використаних літературних джерел та 2 додатки

Об'єкт дослідження – ТРС Гавайських островів.

Предмет дослідження – особливості функціонування ТРС в сучасних умовах.

Мета дослідження – аналіз сучасного стану туристичної сфери Гаваїв та дослідження проблем та перспектив розвитку туристичної сфери.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні **завдання**:

- розкрити теоретичні основи туристично-рекреаційної системи;
- визначити місце Гавайських островів на світовому туристичному ринку;
- проаналізувати туристично-рекреаційний потенціал Гаваїв;
- проаналізувати динаміку розвитку туризму Гавайських островів;
- визначити проблеми та перспективи туристично-рекреаційної системи Гаваїв
- розробити власний тур до Гаваїв;

Методи дослідження. Були використані методи: системного аналізу та синтезу, порівняльного аналізу, хронологічний, структурно-функціональний, прогнозування та побудови графічних моделей, аналізу статистичних даних, а також методи групування, абстрагування та узагальнення.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ.....	8
1.1. Сутність, поняття та модель туристично-рекреаційної системи.....	8
1.2. Туристично-рекреаційна система як основна складова розвитку рекреаційної діяльності.....	11
1.3. Місце Гавайських островів на світовому туристичному ринку.....	15
РОЗДІЛ 2. ПАРАМЕТРИ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ ГАВАЙСЬКИХ ОСТРОВІВ.....	22
2.1. Комплексна характеристика Гавайських островів.....	22
2.2. Аналіз динаміки розвитку Гаваїв.....	34
2.3. Особливості туристично-рекреаційної системи Гавайських островів.....	43
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ ГАВАЙСЬКИХ ОСТРОВІВ.....	54
3.1 Проблеми ТРС Гаваїв.....	54
3.2 Перспективи ТРС Гаваїв.....	59
3.3 Розробка авторського туру до Гаваїв.....	64
ВИСНОВКИ.....	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	70
ДОДАТКИ.....	74

ВСТУП

Актуальність теми. Гавайські острови – найекзотичніший штат США.

Гаваї славляться великою кількістю прекрасних пляжів: білого, чорного, зеленого і червоного піску. На Гаваях завжди чудова природа, розкішні пляжі, свіжі фрукти та яскраві квіти. Це райське місце для любителів пляжного та активних видів відпочинку: серфінгу та дайвінгу. На Гавайських островах панує атмосфера вічного свята та романтики. Багато речей, які роблять Гаваї такими дивовижними для відвідування та проживання, також роблять їх ідеальним місцем для наукових досліджень. Від глибокого моря до небес і все між ними, новаторська наука проводиться на всіх островах.

Гаваї є економічно активними, з різноманітним сільським господарством і виробництвом. Гавайська діяльність національного та міжнародного значення включає дослідження та розробки в галузі океанографії, геофізики, астрономії, супутникового зв'язку та біомедицини. Штат, який часто називають перехрестям Тихого океану, має стратегічне значення для глобальної оборонної системи Сполучених Штатів і служить транспортним вузлом Тихоокеанського басейну.

Туризм є важливою частиною економіки Гавайських островів. Завдяки м'якій цілорічній погоді туристичні подорожі популярні протягом усього року.

Гаваї в даний час закриті для більшої частини світу, але туристам з США і схвалених напрямків, включаючи Японію, Канаду, Південну Корею і Тайвань, дозволено подорожувати на Гаваї – за умови, що вони беруть участь у державній програмі попереднього тестування.

Коли мова заходить про Гаваї, люди, перш за все думають, про столицю Гонолулу і про туристичний район Вайкікі, представляючи державу, як один великий острів. Насправді, до складу Гаваїв входить 8 основних островів (Мауї, великий острів, Оаху, Ланаї, Кауаї, Ніїхау, Молокаї і Кахулаве). Всього ж Гаваї складаються з ланцюга в 137 островів, включаючи невеликі ділянки суші, атоли і рифи.

Видалення від материкової суші і стало причиною збереження унікальної природи на Гавайських островах, з її флорою і фауною. А також для багатьох іноземних туристів, особливо з розвинених країн, стають одкровенням низькі ціни на продукти харчування, адже Гавайські фрукти самі падають в руки, і для вирощування різних культур не потрібно докладати особливих зусиль.

На Гаваїях створено кілька заповідників, у тому числі два національні парки (парк Гавайські вулкани та Національний парк Халеакала на острові Мауї); Національний морський заповідник Папаханаумокуакеа. Понад двадцять парків, керованих штатом, численні заказники та зони відпочинку.

Об'єкт дослідження – ТРС Гавайських островів.

Предмет дослідження – особливості функціонування ТРС в сучасних умовах.

Мета дослідження – аналіз сучасного стану туристичної сфери Гаваїв та дослідження проблем та перспектив розвитку туристичної сфери.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні **завдання**:

- розкрити теоретичні основи туристично-рекреаційної системи;
- визначити місце Гавайських островів на світовому туристичному ринку;
- проаналізувати туристично-рекреаційний потенціал Гаваїв;
- проаналізувати динаміку розвитку туризму Гавайських островів;
- визначити проблеми та перспективи туристично-рекреаційної системи Гаваїв
- розробити власний тур до Гаваїв;

Методи дослідження. Були використані методи: системного аналізу та синтезу, порівняльного аналізу, хронологічний, структурно-функціональний, прогнозування та побудови графічних моделей, аналізу статистичних даних, а також методи групування, абстрагування та узагальнення.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ

1.1 Сутність, поняття та модель туристично-рекреаційної системи

Туристично-рекреаційна система є складним і багатоаспектним явищем, основною метою якого є задоволення туристсько-рекреаційних потреб людей, що становить структуру із взаємопов'язаних елементів у взаємодії із навколишнім середовищем.

В. С. Преображенський туристично-рекреаційну систему розуміє як «сукупність територіальних мереж підприємств різноманітних субгалузей рекреаційного господарства», що, на його думку, володіють не лише інтегральними, а й власними закономірностями розміщення та розвитку з погляду територіальної диференціації економіки [24].

Територіальні рекреаційні системи мають ряд властивостей: різноманітність, динамічність, комфортність, стійкість, ефективність, ієрархічність і надійність. Різноманітність - властивість, що відображає класифікацію ТРС, та об'єктивні відмінності різних ТРС. Динамічність - властивість, що відображає зміну ТРС у часі. Комфортність вказує на рівень відповідності реальних або проєктованих ТРС вимогам відпочиваючих. Стійкість відображає здатність ТРС протистояти зовнішнім та внутрішнім впливам. Ефективність - властивість, що ставить у відповідність витрати ресурсу з досяганням при цьому результатом; воно відображає рівень досягнення мети при фіксованих витратах ресурсу. Ієрархічність відображає існуючі підпорядкування ТРС, прояв нових якостей у систем як більш високого, так і нижчого рангу. Надійність - якість, що вказує на безвідмовність функціонування ТРС [30].

Концепцію системності в рекреаційній і туристичній діяльності запропонували російські вчені В. Преображенський і Л. Мухіна ще 1969 р.15 За їхньою версією, сукупність явищ, пов'язаних із рекреаційною діяльністю (куди ми зараховуємо і сферу туризму), необхідно розглядати як систему, складену з

різних, але взаємопов'язаних елементів. Системність дає змогу повніше і точніше вивчати окремі елементи системи, залучені до сфери рекреаційної (туристичної) діяльності, зокрема такі її властивості, як функціональність, цілісність, ієрархічність, стійкість та динамічність [24].

Модель туристично-рекреаційної системи розробив В. Преображенський (1975 р.). Її розглядають як соціальну систему - складну, управляючу і частково самоуправляючу, утворену зі взаємопов'язаних підсистем - відпочиваючих, природних і культурних територіальних комплексів, технічних систем, обслуговуючого персоналу й органу управління. Дещо пізніше Н. Недашківська (1983 р.) використала цей підхід для аналізу регіонального туристичного комплексу Українських Карпат, виокремивши функціональні групи: група галузей центрального ядра (курортне, туристичне господарство); галузі виробничого обслуговування (будівництво, транспорт, сільське господарство); галузі з підготовки спеціалістів; галузі зі забезпечення потреб рекреаційного господарства (проектно-конструкторські бюро, науково-дослідні інститути, спеціалізовані органи управління) [24].

Великою відвагою і науковою передбачливістю В. Преображенського є те, що центром моделі рекреаційної системи у період розквіту тоталітарного комуністичного режиму він вважав людину (відпочиваючих). Відносини з іншими підсистемами у моделі вчений розглядав як залежні від соціальних, вікових, національних, регіональних та індивідуальних особливостей групи або окремої людини стосовно інших підсистем.

Природні й культурні територіальні комплекси подані не лише як ресурси, а й як умови задоволення рекреаційних потреб, технічні ж системи мають виконувати життєзабезпечуючу функцію, а також задовольняти специфічні рекреаційні потреби відпочиваючих. Обслуговуючий персонал у такій моделі за допомогою технічних систем і природних комплексів обслуговує відпочиваючих (туристів), забезпечуючи їх широким пакетом послуг, туристичними товарами, інформацією, зв'язком тощо. І, нарешті, орган управління, аналізуючи результати функціонування підсистем, приймає необхідні рішення про зміни співвідношень

між підсистемами на користь відпочиваючих (туристів) і под. На думку О. Любіцевої, в основу формування та функціонування рекреаційної системи покладено концентрацію й комбінування природних і культурно-історичних ресурсів, які стимулюють попит населення, та його задоволення через організацію споживання цих ресурсів [31].

З утворенням незалежних держав, після розпаду СРСР, з'явилися нові концепції розвитку рекреаційного господарства. Одна з них - концепція "соціокультурних систем" російського вченого Д. Ніколаєнка. Він вважає, що модель територіально-рекреаційної системи застаріла, бо відповідала потребам замкнутої радянської системи господарювання. У сучасних умовах, що склалися на пострадянському просторі й у світі, повинен "запрацювати" новий підхід, ґрунтований на соціокультурній спільності етнотериторій. Незважаючи на всю зовнішню привабливість ця концепція, на думку львівських географів, заполітизована і постає науковим обґрунтуванням геополітичної концепції російського експансіонізму. Стосовно периферійного змішаного соціокультурного середовища, яким є АР Крим, Д. Ніколаєнко зазначає: "...Рекреація в цьому анклаві споконвічно відіграла і продовжує відігравати чітку визначену соціокультурну роль... Для Криму це означає, що в державі Україна немає жодної можливості взяти рекреацію в Криму виключно під свій контроль, це призвело б до повного розвалу рекреаційної структури і спричинило б важкі ускладнення у взаєминах України з Росією"²⁰. Ось таким ненауковим змістом "наповнена" концепція соціокультурних систем, запропонована вченим [18].

Концепція ареалу туристичної активності. Сутність концепції, розробленої Д. Гетцом (1993 р.) у тому, що в містах з розвинутою туристичною функцією туристичні послуги і більшість туристичного бізнесу сконцентровані в центральній частині міста або поблизу, у так званому середмісті. Оптимальні умови для розвитку міського туризму (і це принципове положення) зосереджені переважно у центральній частині агломерації, де сконцентровано такі атрактивні об'єкти, як пам'ятки історії й архітектури, виставкові зали, театри та конференцзали, торговельні й харчові комплекси, різноманітні бюро, довідкові

служби, готелі тощо. Їх компактне, доступне для пішоходів розташування сприяє якісному обслуговуванню відвідувачів і високій туристичній активності саме у центральній частині міста. Найяскравішим прикладом у межах України є м. Львів, центральна частина якого визнана історичним заповідником, що входить до спадщини ЮНЕСКО [12]. Вона перенасичена туристичними фірмами, екскурсійними маршрутами, готельними об'єктами, ресторанами та кав'ярнями і належить до ареалу найвищої туристичної активності. На периферії міста (Сихівський, Південний чи Північний масиви (райони) та в інших околицях Львова) зосередженість атрактивних об'єктів значно менша. Згадані околиці міста хоч і є периферією ареалу туристичної активності, але в налагодженні й системі функціонування такі території повинні розглядатися як місце роззосередження туристичних потоків. Це особливо актуально для міст із підвищеною атрактивністю та перевантаженням їх центральної частини [10].

1.2 Туристично-рекреаційна система як основна складова розвитку рекреаційної діяльності

Туристично-рекреаційна система є дійсно основною складовою розвитку рекреаційної діяльності.

Територіальна туристично-рекреаційна система нормально функціонує при тісній взаємодії декількох галузей на певній території. Для сформованої територіальної туристично-рекреаційної системи як міжгалузевого утворення необхідно мінімум п'ять функціональних галузей і їх груп:

1. Група галузей, які виконують основну функцію системи – це курортні, туристичні господарства, сфера відпочинку (у вузькому розумінні слова). Ці галузі становлять центральне ядро системи. Єдність на деякій території вже тільки цих галузей (єдність їх цілей, функцій, загальне використання певних природних ресурсів і ін.) дає можливість трактувати туристично-рекреаційну систему як вид міжгалузових систем. Кожна зі складових галузових частин туристично-рекреаційної системи є системою досить

різних галузей, підгалузей і видів діяльності. Склад ядра туристично-рекреаційної системи свідчить про те, що вона є переважно міжгалузевою системою невиробничої сфери.

2. Група галузей переважно виробничого обслуговування ядра туристично-рекреаційної системи представлена будівництвом (у тому числі і капітальним, оскільки будь-яка туристично-рекреаційна система є системою швидкозростаючою, зазвичай, вона збільшує свою ємність зведенням нових об'єктів); транспортом (в першу чергу пасажирським, оскільки для туристично-рекреаційної системи характерні потоки рекреантів). До туристично-рекреаційної системи можна зарахувати культурне обслуговування, торгівлю, виробництво спеціального туристичного спорядження, сувенірів тощо. Ланцюжкові міжгалузеві зв'язки ядра туристично-рекреаційної системи прямо і безпосередньо впливають на сільське господарство, харчову, а також легку промисловість, викликаючи якісні та кількісні зрушення у розвитку та територіальній організації останніх. Отже, туристично-рекреаційна система як міжгалузеве явище тісно пов'язана з іншими системами території.

3. Галузі, які мають систему навчальних закладів, що готують спеціалістів вищої і середньої кваліфікації для курортно-туристичного господарства і сфери відпочинку, а саме: лікарів, інструкторів фізичної культури, культмасовиків, й інструкторів з туризму й альпінізму, екскурсоводів, економістів, плановиків для курортно-туристичних галузей та ін.

4. Галузі, які мають систему спеціалізованих проектно-конструкторських інститутів, бюро, а також науково-дослідних закладів, які орієнтуються на забезпечення потреб санаторно-курортного та туристичного господарства. Сюди входить і діяльність із планування рекреаційних зон, районів, вузлів, центрів і пунктів.

5. Спеціалізовані органи управління, які отримують інформацію про стан інших підсистем туристично-рекреаційної системи, дають вказівки, які стосуються питань оптимального функціонування і подальшого розвитку туристично-рекреаційна системи [13].

Усі вищеназвані галузі (функціональні підсистеми туристично-рекреаційної системи) взаємодіють між собою у просторовому й часовому вимірі. Будь-яка туристично-рекреаційна система пов'язана з локальною системою розселення та є її невід'ємною складовою. Специфічні взаємозв'язки територіальних туристично-рекреаційних систем зумовлені безпосереднім споживанням рекреаційних ресурсів і формуванням рекреаційних потоків населення. І. В. Зорін, В. С. Преображенський та Ю. О. Веденін виокремити такі типи територіальних туристично-рекреаційних систем. За функціями рекреаційної діяльності розрізняють лікувальний, спортивний і пізнавальний типи систем; за ступенем співвідношення в організації відпочинку незміненої природи та технологічних систем – урбанізований із такими підтипами: міста-курорти, міста-екскурсійні центри, дачні селища та неурбанізований із підтипами прогулянкові парки, спортивні парки, мисливські (риболовні) парки, архітектурно-історичні парки; за територіальною орієнтацією – територіальні рекреаційні системи світового, всесоюзного, міжагломераційного та міського значення [30].

Основною функцією територіальних туристично-рекреаційних систем першого типу є лікування, тому важливим елементом системи цього типу є природні чинники. Такий тип територіальних туристично-рекреаційних систем передбачає високі вимоги до природних об'єктів, рівня обслуговування відпочиваючих і ступеня благоустрою території.

Спортивний тип територіальних туристично-рекреаційних систем передбачає такі заняття відпочиваючих, як спортивні ігри, змагання, походи, альпінізм, мисливство, ловля риби. Функціонально цей тип пов'язаний із фізичним розвитком людини, але охоплює вузький, спеціально підготовлений контингент рекреантів.

Пізнавальний тип територіальних туристично-рекреаційних систем пов'язаний із реалізацією функції духовного розвитку людини через споживання природних і культурних цінностей. При цьому споживається інформація, враження, але не речовина або енергія. При систематизації туристично-

рекреаційної діяльності О. Г. Топчієв і Ц. Ван, виокремлюють 18 видів і 10 підвидів усередині трьох типів територіальних туристично-рекреаційних систем: організований відпочинок; неорганізований відпочинок; туризм [20].

Оскільки туристично-рекреаційна діяльність є надзвичайно різноплановою та різноаспектною, вона важко підлягає систематизації. Найкраще її диференціацію здійснювати через типізацію територіальних туристично-рекреаційних систем регіону, тому розглянувши та систематизувавши різноманітні підходи значної кількості вітчизняних науковців, на нашу думку, доцільно представити розроблену типологію територіальних туристично-рекреаційних систем згідно з такими критеріями: напрям діяльності; значення для споживачів; територія поширення; тривалість проведення рекреаційних занять; міра віддаленості від потенційних споживачів; ступінь сформованості та характер середовища, у якому функціонують певні туристично-рекреаційні системи (рис. 1.1).

Типи територіальних туристично-рекреаційних систем					
За віддаленості від споживачів - ближні - віддалені		За напрямом діяльності - лікувальні - оздоровчі - спортивні -пізнавальні		За ступенем сформованості - сформовані - несформовані	
	За територією поширення - локальні - регіональні - міжрегіональні - загальнодержавні - міжнародні - макрорегіональні		За значенням для споживачів - місцеві - національні - світові		
	За характером середовища функціонування - урбанізовані - неурбанізовані			За тривалістю проведення рекреаційних занять - короткострокової рекреації - довгострокової рекреації	

Рис. 1.1. Типи територіальних туристично-рекреаційних систем

Джерело: власна розробка авторки

Перші два типи територіальних туристично-рекреаційних систем є важливими, оскільки кожна територіальна туристично-рекреаційна система повинна задовольняти рекреаційні потреби і запити, відповідно, міжнародної спільноти та представників багатьох держав, населення країни або жителів певного регіону, мешканців конкретного населеного пункту щодо лікування та оздоровлення; володіти унікальними, визначними та цінними рекреаційними ресурсами; надавати послуги та бути забезпеченою інфраструктурою відповідних стандартів і рівня у достатніх для функціонування системи обсягів.

Однак не кожна рекреаційна територія є територіальною туристично-рекреаційною системою, бо цього статусу вона набуває лише тоді, коли починає задовольняти всі вимоги до базової моделі територіальної туристично-рекреаційної системи, тому важливим критерієм типізації туристично-рекреаційних систем регіону є площа їх поширення. Від вищевказаних чинників відповідно залежать тривалість проведення рекреаційних занять (системи короткотривалої та довготривалої рекреації) та періодичність функціонування конкретних територіальних туристично-рекреаційних систем у межах певного регіону. Не менш важливими чинниками, що формують типізацію територіальних туристично-рекреаційних систем є характер середовища, у якому функціонує певна система (урбанізовані та неурбанізовані системи), міра віддаленості від споживачів і ступінь сформованості територіальних туристично-рекреаційних систем. Найчастіше у науковій літературі туристично-рекреаційна система розглядається у територіальному аспекті, тому виокремлюємо поняття територіальної туристично-рекреаційної системи з притаманними їй функціями, типами та базовою структурою [20].

1.3 Місце Гавайських островів на світовому туристичному ринку

Гавайські острови володіють багатими природно-рекреаційними, культурно-історичними та великою різноманітністю інших ресурсів. На Гаваїях є все для гарного відпочинку та залучення нових туристських потоків. Чарівні

краєвиди, унікальні вулкани та їхні парки, піщані пляжі, чиста вода. Дуже добре відбивається на туристичних потоках так само і те, що купальний сезон на Гаваях цілий рік. Завдяки всім цим передумовам Гавайські острови є одним з найвідоміших та найбажаніших курортів світу.

Через занепокоєння щодо швидкого зростання випадків COVID у всьому світі та обмеження системи охорони здоров'я Гаваїв 17 березня 2020 року губернатор Гаваїв Девід Айдж попросив відвідувачів відкласти свої поїздки на Гаваї принаймні на 30 днів [1]. Округи також почали видавати накази про перебування вдома. 26 березня 2020 року держава запровадила обов'язковий 14-денний карантин для подорожей. Згодом майже всі транстихоокеанські та міжострівні рейси були скасовані, діяльність круїзних суден була припинена, а туризм на острови майже припинений. Це тривало до середини жовтня 2020 року, коли штат ініціював програму Safe Travels, яка дозволила транстихоокеанським мандрівникам обійти карантин, якщо у них був дійсний негативний тест на COVID-19. До 25 березня 2022 року внутрішні пасажери могли обійти обов'язковий п'ятиденний самокарантин штату, якщо вони були в курсі своєї вакцинації або з негативним результатом тесту на COVID-19 перед поїздкою від довіреного партнера з тестування через програму Safe Travels. Програма безпечних подорожей завершилася 25 березня 2022 року, а 26 березня 2022 року припинилися внутрішні вимоги до поїздок. Пасажири, які прибувають прямими міжнародними рейсами, підлягали в'їзду до США, які включали підтвердження актуального документа про вакцинацію, і негативний результат тесту на COVID-19, отриманий протягом одного дня поїздки, або підтвердження того, що ви одужали від COVID-19 за останні 90 днів, до польоту [1].

Всього в березні 2022 року на Гавайські острови прибуло 788 931 відвідувачів, з яких 785 715 відвідувачів прибули авіаційним сполученням, в основному із Заходу та Сходу США. Для порівняння, 928 849 відвідувачів (-15,1%) прибули повітрям і круїзними лайнерами в березні 2019 року [6].

Мауї та Оаху, ймовірно, досягли своєї вантажопідйомності (для відвідувачів) багато років тому, тому у них залишилося небагато можливостей

для конкурентоспроможного розвитку та чи не матиме статистичних коливань чи потенціалу зростання, які спостерігаються на Кауаї. Фактично, завдяки зростанню в останні роки, Кауаї зараз майже досяг власної пропускнуєї спроможності до завершення поточного розвитку.

Дані про відвідувачів Мауї. Другий за величиною острів у ланцюзі зазвичай коливається від 210 000 до 300 000 прибуття щомісяця. Літній «горб» — це, безумовно, найбільший період прибуття, але значні сплески спостерігаються і в інший час року, особливо під час різдвяних свят [6].

Дані про відвідувачів Кауаї Четвертий за величиною острів у ланцюзі зазвичай коливається від 100 000 до 140 000 відвідувачів щомісяця. Кауаї, загалом, є набагато тихішим островом (з точки зору прибуття) порівняно з іншими островами ланцюга. Але це може бути пов'язано з його розміром і «темою» (все зелене). Літній "горб" - це єдиний справді напружений час на острові, хоча він не такий чіткий, як "горб" Мауї та Оаху. Зимові та весняні шторми 2018 року та подальше закриття Кауаї, ймовірно, вплинули на прибуття відвідувачів після цього періоду [6].

Дані про відвідувачів Оаху. Третій за величиною острів у ланцюзі зазвичай коливається від 450 000 до 570 000 відвідувачів щомісяця. Це число швидко перевершує дані про прибуття інших островів. Оаху дуже популярний серед відвідувачів за кордоном, і враховуючи, що 75% населення штату проживає на цьому єдиному острові, дані про прибуття можуть відповідно спотворюватися [6].

Дані про відвідувачів Молокаї та Ланаї. Ці два острови становлять лише трохи більше 1% усіх відвідувачів разом узятих.

З ВВП на душу населення у розмірі 64 906 доларів США є сьомою найбагатшою країною у світі, поступаючись Катару, але випереджаючи Данію. Однак серед 50 штатів країни існує колосальна нерівність між найбагатшими та найбіднішими громадянами країни. Ця різниця, яка вимірюється середнім доходом домогосподарства, склала 37 335 доларів у 2019 році [17].

За американською статистичною компанією Vivid Maps (Vivid Maps) Гаваї є третім за величиною штатом у США, незважаючи на те, що їхня економіка сильно відрізняється від решти країни через дорогі транспортні витрати та високі споживчі ціни. Середня вартість житла на Гаваях – це те, що робить його одним із найбагатших штатів, який може похвалитися найвищим показником у США – 616 600 доларів. Однак ці ціни також означають, що вартість життя є надзвичайно високою [28].

Багатство Гаваїв можна віднести до двох ключових галузей: туризму та оборони. За даними Investopedia, штат відомий як місце відпочинку, але менш відомий той факт, що 75 000 співробітників Міністерства оборони США розміщені на островах штату. Сільське господарство також є ключовим аспектом місцевої економіки: такі харчові рослини, як цукрова тростина, банани та авокадо, вирощуються з комерційною метою, а також на присадибних ділянках для особистого споживання [32].

У кожному штаті США є безліч різноманітних туристичних визначних пам'яток. Тим не менш, деякі штати США стали популярнішими напрямками для мандрівників. Найбільш відвідуваними США є наступні десять штатів: Каліфорнія, Флорида, Невада, Техас, Нью-Йорк, Вірджинія, Південна Кароліна, Арізона, Джорджія, Гаваї (табл.1.1).

Таблиця 1.1

Місце Гаваїв по популярності в США

Штат	Популярність
Каліфорнія	1
Флорида	2
Невада	3
Техас	4
Нью-Йорк	5
Вірджинія	6
Південна Кароліна	7
Арізона	8
Джорджія	9
Гаваї	10

Гаваї на 10 місці серед штатів США за популярністю. Це унікальний штат США, розташований у тропіках. Штат популярний через мальовничі пейзажі, пишні тропічні ліси, водоспади та готелі світового класу. Крім лісів та пляжів, які можна відвідати, є унікальний сплячий вулкан та культова пам'ятка, національний парк Гавайських вулканів, штат Ваймеа-Каньйон та державний парк На-Палі-Кост [29].

У березні 2022 року 452 752 відвідувачі прибули повітряним транспортом із Заходу США в порівнянні з 399 049 відвідувачами (+13,5%) у березні 2019 року. Відвідувачі із Заходу США витратили 805,5 мільйона доларів США в березні 2022 року порівняно з 578,1 мільйона доларів США (+39,3%) у березні 20 (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Таблиця прибуття на Гавайські острови 2022

Гавайські острови 2022	Січень	Лютий	Березень
О'аху	526,4	449,0	308,1
Кауаї	1 248,7	998,3	670,5
Округ Мауї	496,6	433,4	319,8
Мауї	497,3	432,8	318,4
Молокаї	411,4	479,5	365,4
Ланаї	479,6	470,6	367,5
Острів Гаваї	222,8	188,4	129,3

Джерело: [29]

На Гаваях відбуваються численні культурні заходи. Щорічний фестиваль Merrie Monarch Festival – це міжнародний конкурс хула. Гавайський міжнародний кінофестиваль – головний кінофестиваль Тихоокеанського регіону. У Гонолулу проходить давній державний ЛГБТ-кінофестиваль Rainbow Film Festival [5].

Туризм є важливою частиною гавайської економіки. Завдяки м'якій погоді цілий рік туристичні поїздки популярні протягом усього року. Великі свята – найпопулярніший час для сторонніх, особливо у зимові місяці. Значна кількість японських туристів, як і раніше, відвідують острови, але тепер їх перевершили китайці та корейці через падіння курсу єни та слабкої японської економіки. Середній японець зупиняється лише на п'ять днів, тоді як інші азіати залишаються більш ніж 9,5 днів і витрачають на 25% більше [6].

Висновки до 1 розділу

В. С. Преображенський туристично-рекреаційну систему розуміє як «сукупність територіальних мереж підприємств різноманітних субгалузей рекреаційного господарства», що, на його думку, володіють не лише інтегральними, а й власними закономірностями розміщення та розвитку з погляду територіальної диференціації економіки.

Модель туристично-рекреаційної системи розробив В. Преображенський (1975 р.). Її розглядають як соціальну систему - складну, управляючу і частково самоуправляючу, утворену зі взаємопов'язаних підсистем - відпочиваючих, природних і культурних територіальних комплексів, технічних систем, обслуговуючого персоналу й органу управління.

Будь-яка туристично-рекреаційна система пов'язана з локальною системою розселення та є її невід'ємною складовою. Специфічні взаємозв'язки територіальних туристично-рекреаційних систем зумовлені безпосереднім споживанням рекреаційних ресурсів і формуванням рекреаційних потоків населення.

Через COVID в Гаваїх знизився рівень прибуттів туристів, проте з 2022 року ситуація стає кращою.

За статистикою Vivid Maps, Гаваї на 10 місці серед штатів США за популярністю. Туризм є важливою частиною гавайської економіки. Значна кількість японських туристів, як і раніше, відвідують острови, але тепер їх

перевершили китайці та корейці через падіння курсу єни та слабкої японської економіки. Середній японець зупиняється лише на п'ять днів, тоді як інші азіати залишаються більш ніж 9,5 днів і витрачають на 25% більше.

РОЗДІЛ 2. ПАРАМЕТРИ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ ГАВАЙСЬКИХ ОСТРОВІВ

2.1. Комплексна характеристика Гавайських островів

Гаваї — штат на заході США, розташований у Тихому океані приблизно за 2000 миль від материка. Це єдина держава за межами Північної Америки, єдина держава, яка є архіпелагом, і єдина держава в тропіках [21]. Гаваї також є одним із чотирьох штатів США, які колись були незалежними державами разом із Вермонтом, Техасом та Каліфорнією (рис. 2.1).

Рис. 2.1 Карта Гавайських островів.

Гаваї охоплюють майже весь Гавайський архіпелаг, 137 вулканічних островів, що охоплюють 1500 миль (2400 км), які фізико та етнологічно є частиною полінезійського субрегіону Океанії. Океанське узбережжя штату, отже, є четвертим за довжиною в США, близько 750 миль (1210 км). Вісім основних островів, з північного заходу на південний схід, це Ніхау, Кауаї, Оаху, Молокаї, Ланаї, Мауї, Кахоолаве і Гаваї, на честь якого названо штат, його часто називають «Великим островом» або «Островом Гаваї», щоб уникнути плутанини із штатом або архіпелагом [25].

Всього вісім основних Гавайських островів. Сім заселені, але лише шість відкриті для туристів та місцевих жителів. Ніхау знаходиться під приватним управлінням братів Брюса та Кейта Робінсонів. Доступ обмежений тими, хто має дозвіл. Цей острів є також домом для корінних гавайців. Доступ до безлюдного острова Кахоолави також обмежений, і будь-хто, хто увійде туди без дозволу, буде заарештований. Цей острів також може бути небезпечним, оскільки він був військовою базою під час світових воєн і міг досі мати боєприпаси, що не розірвалися (табл.2.1).

Таблиця 2.1

Характеристика Гавайських островів станом на 2021 р.

Острів	Псевдонім	Площа	К-ість населення	Найвища точка	Висота
Гаваї	Великий острів	10 432	1 420 491	Мауна-Кеа	4 205
Мауї	Острів долин	1 883	144 444	Халеакала	3 055
Оаху	Острів зборів	1 545	953 207	Гора Каала	1 220
Кауаї	Острів-сад	1 430	66 921	Кавайкіні	1 598
Молокаї	Доброзичливий острів	673	7345	Камаку	1 512
Ланаї	Острів ананасів	363	3135	Ланаїхале	1 026
Нііхау	Заборонений острів	180	170	Гора Паніау	381
Кахоолаве	Острів-мішень	115	0	Пуу Моаулануї	452

Гаваї знаходяться в субтропічному кліматі. Температура та вологість, як правило, менш екстремальні через майже постійні пасати зі сходу. Літні максимуми зазвичай досягають близько 31 ° С протягом дня, а температура досягає мінімуму 24 ° С вночі. Зимові денні температури зазвичай становлять близько 28°C, на невеликій висоті вночі вони рідко опускаються нижче 18°C. На

більшій частині Гаваїв буває лише два сезони: сухий сезон триває з травня до жовтня, а сезон дощів з жовтня до квітня [8].

Клімат істотно відрізняється на кожному острові, їх можна розділити на навітряні та підвітряні області (Коолау і Кона відповідно) в залежності від розташування відносно вищих гір. Навітряні сторони звернені до хмарного покриву.

Ненаселені Північно-Західні Гавайські острови складають більшу частину морського національного пам'ятника Papahānaumokuākea Marine National Monument, найбільшої заповідної території країни і третьої за величиною в світі.

Гавайські острови були утворені вулканічною активністю, ініційованою підводним джерелом магми, званим гарячою точкою Гаваїв. Процес будівництва островів продовжується. Тектонічна плита під переважно Тихим океаном постійно рухається на північний захід, а гаряча точка залишається нерухомою, повільно створюючи нові вулкани. Через розташування гарячої точки, наземні вулкани, що діють в даний час, розташовані в південній половині острова Гаваї. Найновіший вулкан, підводна гора Лоїха, розташована на південь від узбережжя острова Гаваї [8].

Гавайські острови віддалені від інших місць проживання на суші, і вважається, що життя прибуло туди з вітром, хвилями і крилами. На Гаваях все більше видів флори і фауни, що знаходяться під загрозою зникнення, і вони втратили вищий відсоток своїх ендемічних видів, ніж будь-який інший штат США. Ендемічна рослина *Brighamia* тепер вимагає ручного запилення, оскільки вважається, що його природний запилювач вимер. Два види *Brighamia* - *B. rockii* і *B. insignis*. - представлені в дикій природі приблизно 120 окремими рослинами. Щоб гарантувати, що ці рослини закладуть насіння, біологи спускаються зі скелі висотою 910 м, щоб змастити їх приймочки пишком [8].

Декілька районів на Гаваях знаходяться під охороною Служби національних парків. На Гаваях є два національні парки: Національний парк Халеакала, розташований неподалік від Кули на острові Мауї, в якому знаходиться сплячий вулкан Халеакала, що сформував східну частину Мауї, і

Національний парк Гавайських вулканів у південно-східній частині острова Гаваї, який включає активний вулкан Кілауеа та його рифтові зони [25].

Національний морський пам'ятник Папаханаумокуакеа був проголошений президентом Джорджем Бушем молодшим 15 червня 2006 року. Пам'ятник охоплює приблизно 140 000 квадратних миль (360 000 км²) рифів, атолів, мілководдя та глибокого моря на відстані до 50 миль (80 км) від берега. у Тихому океані — площа більша, ніж усі національні парки США разом узяті [8].

На острові Гаваї є державні парки, зони відпочинку та історичні парки (табл. 2.2)

Таблиця 2.2

Природні рекреаційні ресурси Гаваїв

Гаваї	Національний історичний парк Калоко-Хонокохау в Каїлуа-Коні, та Національний історичний парк Пуухонуа-о-Хонаунау та стародавній притулок на західному узбережжі острова Гаваї.
Оаху	Є кілька державних парків, кілька державних зон відпочинку та ряд пам'ятників, у тому числі Державна пам'ятка Улу По Хейау.
Молокаї	Державний парк Палау та Національний історичний парк Калаупапа.
Мауї	Є дві державні пам'ятки, кілька державних парків та державна зона відпочинку Поліполі Спрінг.
Кауаї	Є державний причал відпочинку Ахукіні, шість державних парків та російський державний історичний парк Форт-Елізабет.

Джерело: [25]

Штат Гаваї отримав свою назву від назви свого найбільшого острова Гаваї. Поширене гавайське пояснення назви Гаваї полягає в тому, що вона була названа на честь Гаваїло, легендарного персонажа з гавайських міфів. Говорять, що він відкрив острови, коли вони були вперше заселені [8].

Заселені полінезійцями в період між 1000 і 1200 роками нашої ери, Гаваї були домом для численних незалежних вождів. У 1778 році британський дослідник Джеймс Кук був першим відомим неполінезійцем, який прибув на

архіпелаг. Ранній британський вплив знайшов відображення у державному прапорі, на якому зображений Юніон Джек. Невдовзі після цього прибув наплив європейських та американських дослідників, торговців і китобоїв, завдаючи хвороби, які знищили колись ізольовану спільноту корінного населення. Гаваї стали єдиним, міжнародно визнаним королівством у 1810 році, залишаючись незалежними, поки західні бізнесмени не повалили монархію в 1893 році, це призвело до анексії США в 1898 р. Як стратегічно цінна територія США, Гаваї зазнали нападу Японії 7 грудня 1941 р., що принесло їм глобальне та історичне значення та сприяло вирішальному вступу Америки у Другу світову війну. Гаваї є останнім штатом, який приєднався до союзу 21 серпня 1959 року. У 1993 році уряд США офіційно вибачився за свою роль у поваленні уряду Гавайських островів, що підштовхнуло Гавайський рух за суверенітет [14].

Історично домінуючи в плантаційній економіці, Гаваї залишаються основним експортером сільськогосподарської продукції завдяки своєму родючому ґрунту та унікальному тропічному клімату в США. Його економіка поступово диверсифікувалася з середини 20 століття, а туризм і військова оборона стали двома найбільшими секторами. Штат приваблює туристів, серфінгістів і вчених з усього світу своїми різноманітними природними пейзажами, теплим тропічним кліматом, великою кількістю громадських пляжів, океанським оточенням, діючими вулканами та чистим небом на Великому острові. На Гаваях знаходиться Тихоокеанський флот США, найбільше у світі військово-морське командування, а також 75 000 співробітників міністерства оборони [32].

Після того, як європейці та американці з материка вперше прибули в період Гавайського королівства, загальна чисельність населення Гаваїв, яке до цього складалося виключно з корінних гавайців, різко скоротилася. Багато представників корінного гавайського населення померли від чужорідних хвороб, їх кількість скоротилася з 300 000 у 1770-х роках до 60 000 у 1850-х роках та до 24 000 у 1920 році. У 1923 року 42% населення були японцями, 9% - китайцями та 16% були корінними жителями. Населення Гаваїв почало нарешті

збільшуватися після припливу переважно азіатських поселенців, які прибули як робітники-мігранти наприкінці 19-го століття.

Незмішане корінне гавайське населення досі не відновилося до свого рівня 300 000 чоловік до контакту. Станом на 2010 рік лише 156 000 осіб заявили, що мають лише корінне гавайське походження, що становить трохи більше половини корінного гавайського населення до контакту, хоча ще 371 000 осіб заявили, що мають корінне гавайське походження у поєднанні з однією чи декількома іншими расами. (включаючи інші полінезійські групи, але переважно азіатські та/або кавказькі).

Станом на 2021 рік Бюро перепису населення США оцінює населення Гаваїв у 1 420 491 особу, що на 34 780 осіб менше, ніж у попередньому році, та на 60 190 осіб (4,42%) більше, ніж у 2010 році. Це включає природний приріст 48 111 осіб (96 028 народжень мінус 47 917 смертей).) та збільшення за рахунок чистої міграції до штату на 16 956 осіб. Імміграція з-за меж Сполучених Штатів призвела до чистого збільшення на 30 068 осіб, міграція всередині країни призвела до чистого убитку 13 112 осіб [17].

Центр населення Гаваїв розташований на острові Оаху. Велика кількість корінних гавайців переїхала до Лас-Вегаса, який називають «дев'ятим островом» Гаваїв.

Згідно з переписом населення США 2020 року, населення Гаваїв становило 1 455 271 особу. Населення штату становить 37,2% азіатів; 25,3% багаторасові; 22,9% білий; 10,0% корінних жителів Гавайських островів та інших островів моря; 9,5% латиноамериканців та латиноамериканців будь-якої раси; 1,6% чорношкірих або афроамериканців; 1,8% представників іншої раси; та 0,3% корінних американців та корінних жителів Аляски (табл. 2.3).

Характеристика расового складу

Расовий склад	1970	1990	2000	2010	2020
Чорношкірі	1,0%	2,5%	1,8%	1,6%	1,6%
Коренні мешканці Гавайських островів та інших островів Тихого океану	57,7%	61,8%	9,4%	10,0%	10,0%
Корінні американці і уродженці Аляски	0,1%	0,5%	0,3%	0,3%	0,3%
Інша раса	2,4%	1,9%	1,2%	1,2%	1,8%
Білі американці	38,8%	33,4%	24,3%	24,7%	22,9%
Багаторасові	–	–	21,4%	23,6%	25,3%
Азіати	57,7%	61,8%	41,6%	38,6%	37,2%

Джерело: [17]

На Гаваїях найвищий відсоток американців азіатського походження та багаторасових американців та найнижчий відсоток корінних американців. Це єдиний штат, де люди, що ідентифікують себе як американці азіатського походження, становлять найбільшу етнічну групу.

Англійська та гавайська мови зазначені як офіційні мови Гаваїв у Конституції штату 1978 р., у статті XV, Розділ 4. передбачено законом». Гавайська креольська англійська, яку місцеві жителі називають «підджин», є рідною мовою багатьох корінних жителів та другою мовою для багатьох інших.

Після англійської в штаті широко поширені інші мови: тагальська, японська та ілокано. Значна кількість іммігрантів з Європи та їхніх нащадків також говорять рідними мовами, найбільш численні німецька, португальська, італійська та французька мови. 5,4% жителів говорять тагальською мовою, включаючи тих, для кого філіппінська мова не є рідною. Національна, одна з офіційних, заснована на тагальській мові, 5,0% говорять японською і 4,0% говорять на ілокано, 1,2% говорять китайською, 1,7% говорять гавайською мовою, 1,7% говорять іспанською, 1,6% говорять корейською мовою, і 1,0% говорять самоанською мовою [34].

Гаваї – один із найрелігійніших штатів США, де кожен десятий житель сповідує нехристиянську віру. Християнство залишається релігією більшості, в основному представленої різними протестантськими групами та католиками. Другий за величиною релігією є буддизм, який сконцентрований у японській громаді і становить більшу частину населення, ніж будь-яка інша держава. Неафілійовані та нерелігійні становлять приблизно половину населення, що робить Гаваї одним із самих світських штатів [26].

Соборна церква Святого Андрія в Гонолулу формально була резиденцією Гавайської реформатської католицької церкви, провінції англійської громади, яка була державною церквою Королівства Гаваї. Соборна базиліка Богоматері Миру та Собор Святої Терези Немовляти Ісуса служать резиденціями Римо-католицької єпархії Гонолулу. Східно-православна громада зосереджена навколо Грецького православного собору Святих Костянтина та Олени на Тихому океані.

Найбільшими конфесіями з членства були Римо-католицька церква з 249 619 прихильниками у 2010 році. Церква Ісуса Христа Святих Останніх Днів, що налічувала 68 128 послідовників у 2009 р. Об'єднана Церква Христа, що налічує 115 конгрегацій та 20 000 членів, та Південна баптистська конвенція, що налічує 108 громад та 18 000 членів. Усі позаконфесійні церкви мають 128 конгрегацій та 32 000 членів [26].

Історію економіки Гаваїв можна простежити по черзі домінуючих галузей: сандалове дерево, китобійний промисел, цукрова тростина, ананас, військові, туризм та освіта. З моменту утворення штату в 1959 туризм був найбільшою галуззю, на частку якої в 1997 припадало 24,3% валового державного продукту (ВСП), незважаючи на зусилля з диверсифікації. Валова продукція штату 2003 року становила 47 мільярдів доларів США, дохід на душу населення для жителів Гаваїв у 2014 році склав 54 516 доларів США. Гавайський експорт включає продукти харчування та одяг. Ці галузі відіграють невелику роль у гавайській економіці через відстань доставки до життєздатних ринків, таких як Західне

узбережжя США. Експорт продуктів харчування штату включає каву, горіхи макадамії, ананаси, худобу, цукрову тростину та мед [23].

За даними Служби сільськогосподарської статистики Гаваїв, продажі сільськогосподарської продукції склали 370,9 млн. доларів США від диверсифікованого сільського господарства, 100,6 млн. доларів США від ананасів і 64,3 млн. доларів США від цукрової тростини. Щодо стабільного клімату Гаваєв залучив насінницьку промисловість, яка може тестувати три покоління сільськогосподарських культур на рік на островах порівняно з одним або двома на материку. У 2017 році Seeds принесла 264 мільйони доларів США, підтримуючи 1400 робітників [6].

Станом на грудень 2015 року рівень безробіття у штаті складав 10,6%. У 2020 році близько 9,3 % [27]. Це стосується осіб або сімей, чий сукупний дохід у наступні 12 місяців був нижчим за національний рівень бідності в Сполучених Штатах (рис. 2.2). На Гаваїях проживає 75 тисяч співробітників Міністерства оборони США. Згідно з дослідженням Phoenix Marketing International, проведеному в 2013 році, Гаваї займають четверте місце в США за кількістю мільйонерів на душу населення із співвідношенням 7,2%.

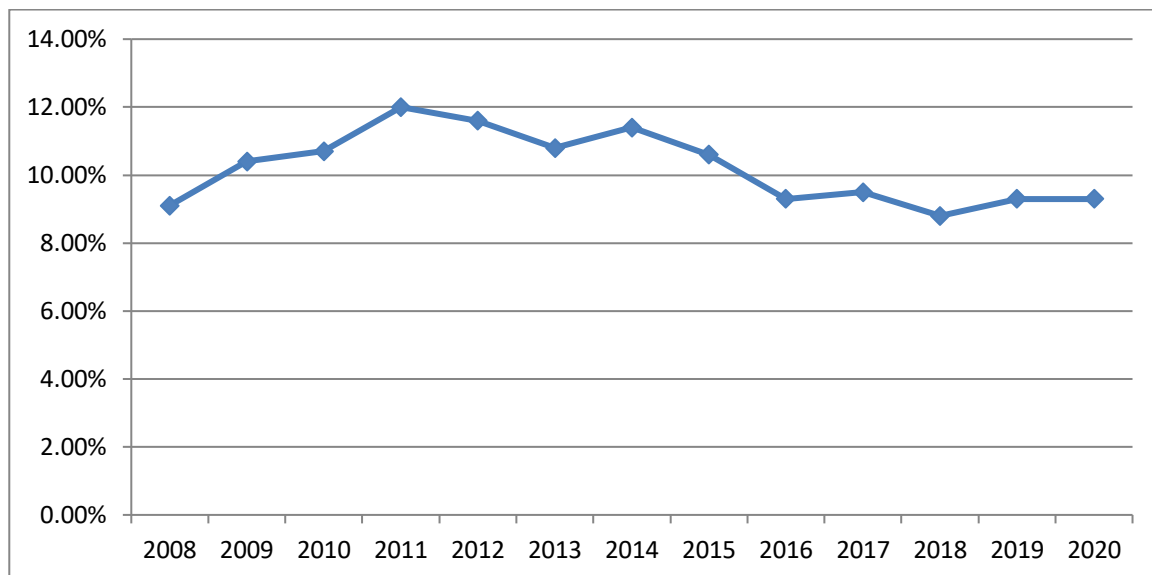

Рис 2.2. Гаваї – Рівень бідності, 2008-2020 рр. Опубліковано дослідницьким відділом Statista, 29 квітня 2022 р.

Джерело: [27]

Вартість життя на Гаваях, особливо в Гонолулу, висока порівняно з більшістю великих міст США, хоча вона на 6,7% нижча, ніж у Нью-Йорку, і на 3,6% нижча, ніж у Сан-Франциско. Ці цифри можуть не враховувати деякі витрати, такі як збільшення транспортних витрат на перельоти, додаткові збори за доставку та втрату можливості участі в рекламних акціях для клієнтів за межами США. Хоча деякі інтернет-магазини пропонують безкоштовну доставку замовлень на Гаваї, багато торговців виключають Гаваї, Аляску, Пуерто-Ріко та деякі інші території США [33].

Hawaiian Electric Industries, приватна компанія, забезпечує 95% населення штату електроенергією, в основному за рахунок електростанцій, що працюють на викопному паливі [7].

Гаваї, можливо, найбільш відомі своїми пляжами та невимушеним серферським менталітетом, але життя в штаті Алоха обійдеться у копійчку. За даними Zillow, середня вартість будинку на Гаваях складає колосальні 828 002 долари. Туризм та оборона є основними галузями промисловості в острівній державі.

Дуже висока вартість життя на Гаваях є результатом кількох взаємозалежних факторів світової економіки на додаток до внутрішньої торгової політики уряду США. Як і в інших регіонах із сприятливою погодою цілий рік, таких як Каліфорнія, Арізона та Флорида, жителі Гаваїв можуть вважатися оподатковуваними «податком на сонце». Ця ситуація ще більше посилюється природними факторами географії та світового розподілу, які призводять до підвищення цін на товари через збільшення вартості доставки – проблема, від якої також страждають багато острівних держав і територій.

Культура аборигенів Гаваїв – полінезійська. Гаваї є найпівнічнішим продовженням великого полінезійського трикутника на півдні і в центрі Тихого океану. У той час як традиційна гавайська культура залишається пережитком у сучасному суспільстві, на всіх островах відбуваються реконструкції церемоній і традицій. Деякі з цих культурних впливів, у тому числі популярність (у сильно

зміненої формі) луау та хула, досить сильні, щоб вплинути на ширші Сполучені Штати [14].

Таро, або по-гавайськи кало, був одним із основних продуктів харчування на Стародавніх Гаваях і сьогодні залишається центральним інгредієнтом гавайської гастрономії.

Гавайська кухня є сумішшю багатьох страв, привезених іммігрантами на Гавайські острови, у тому числі перших полінезійців і корінних гавайців, а також американської, китайської, філіппінської, японської, корейської, полінезійської, пуерториканської та португальської кухні. Джерела рослинної та тваринної їжі імпортуються з усього світу для використання у сільському господарстві на Гаваях. Пої, крохмаль, отриманий шляхом розтирання таро, є одним із традиційних продуктів на островах. У багатьох місцевих ресторанах подають всюдисущий тарілковий обід, в який входять дві кульки рису, спрощена версія американського салату з макаронами і різні начинки, включаючи котлети для гамбургерів, смажене яйце і соус з локомоко, тонкацу в японському стилі або традиційні улюблені страви: свинину калуа та лаулау. Спам мусубі є прикладом злиття етнічної кухні, що склалася на островах серед іммігрантів та військовослужбовців. У 1990-х роках група кухарів розробила регіональну кухню Гаваїв як сучасну кухню фьюжн [32].

Деякі ключові звичаї та етикет на Гаваях такі як: при відвідуванні будинку вважається хорошим тоном принести господареві невеликий подарунок (наприклад, десерт). Таким чином, вечірки зазвичай відбуваються у формі обідів. Більшість місцевих жителів винаймають взуття перед входом до будинку. У гавайських сім'ях незалежно від етнічної приналежності прийнято влаштовувати луау, щоб відсвяткувати перший день народження дитини. На гавайських весіллях, особливо на філіппінських весіллях, також прийнято, щоб наречений та наречена виконували грошовий танець (також званий панданго). Друковані ЗМІ та місцеві жителі рекомендують називати негавайців «місцевими жителями Гаваїв» або «жителями Гаваїв».

Найбільшим вищим навчальним закладом на Гаваях є Система Гавайських університетів, яка складається з дослідницького університету в Маноа, двох комплексних кампусів у Хіло та Західному Оаху та семи громадських коледжів. Приватні університети включають Університет Бригама Янга на Гаваях, Університет Чамінаді в Гонолулу, Гавайський Тихоокеанський університет та Баптистський університет Уейленду. Єпархіальний центр Святого Стефана - семінарія Римо-католицької єпархії Гонолулу. У Коні знаходиться Університет Націй, який не є акредитованим університетом [8].

Система державних автомагістралей оточує кожен головний острів. Тільки в Оаху є федеральні автомагістралі, і це єдина область поза 48 суміжних штатів, де підписані автомагістралі між штатами. Вузькі звивисті дороги та затори в населених пунктах можуть сповільнити рух. На кожному великому острові є система громадського автобуса.

Міжнародний аеропорт Гонолулу (IATA: HNL), який ділить злітно-посадкові смуги із сусіднім Nickam Field (IATA: NIK), є великим вузлом комерційної авіації на Гаваях. Аеропорт комерційної авіації пропонує міжконтинентальні рейси до Північної Америки, Азії, Австралії та Океанії. Hawaiian Airlines та Mokulele Airlines використовують літаки для обслуговування рейсів між великими аеропортами в Гонолулу, Ліхуе, Кахулуї, Коні та Хіло. Ці авіакомпанії також надають послуги вантажних авіаперевезень між островами. 30 травня 2017 року аеропорт був офіційно перейменований на Міжнародний аеропорт Деніела К. Іноуе (HNL) на честь сенатора США Деніела К. Іноуе [4].

До тих пір, поки в 1920-х роках не почалися пасажирські авіаперевезення, приватні човни були єдиним засобом пересування між островами. Seaflite управляла судами на підводних крилах між великими островами в середині 1970-х років.

Уряд штату Гаваї створено на зразок федерального уряду з адаптаціями, що походять з епохи королівства в історії Гаваїв. Відповідно до Конституції Гавайських островів, існує три гілки влади: виконавча, законодавча та судова.

Виконавчу владу очолює губернатор Гаваєв, якому допомагає віце-губернатор Гаваєв, обидва з яких обираються за одним списком. Губернатор є єдиною посадовою особою штату, яка обирається на всій території штату, решта призначаються губернатором. Віце-губернатор виступає як державний секретар. Губернатор і віце-губернатор керують двадцятьма агентствами та департаментами з офісів у Капітолії штату. Офіційна резиденція губернатора – Вашингтон-плейс [16].

Законодавча влада складається з двопалатних Законодавчих зборів штату Гаваї, яке складається з Палати представників Гаваїв, що складається з 51 члена, на чолі зі Спікером Палати, і Сенату Гаваєв, що складається з 25 членів, на чолі з Головою Сенату. Законодавчі збори збираються в Капітолії штату. Єдиною судовою владою на Гаваях є судова влада штату Гаваї. Вищою судовою інстанцією штату є Верховний суд Гаваїв, який використовує Аліїолані Хейл як свою палату [16].

Отже, Гаваї дійсно екзотичний та вражаючий штат, завдяки своїм ресурсам Гавайські острови стали одними з найпопулярніших у сфері туризму.

2.2. Аналіз динаміки розвитку Гаваїв

Гаваї – це місце для відпочинку мільйонів людей у всьому світі.

До середини дев'ятнадцятого століття більшість відвідувачів Гаваїв були торговими моряками та китобоями, які відправлялися на берег, поки їхні кораблі поповнювали запаси й переобладнали, часто після багатьох місяців у морі. Ці люди не були у відпустці. Туризм на Гаваях тоді сильно відрізнявся від того, яким він є сьогодні (табл. 2.4).

Етапи розвитку Гаваїв

1778	Джеймс Кук і команда його двох кораблів, Resolution і Discovery, були першими туристами, які відвідали Гаваї.
XIX ст.	Більшість відвідувачів Гаваїв були торговими моряками та китобоями, які відправлялися на берег, поки їхні кораблі поповнювали запаси й переобладнали
1850	У розпал каліфорнійської золотої лихоманки у торгівлі на Гаваях домінували мініатюрні шхуни та бриги. Перевезення вантажів було їхньою основною справою, хоча пасажери також були розміщені.
27 січня 1866 р.	Марк Твен прибув до Гонолулу на пароплаві «Аякс», із Сан-Франциско з 68 пасажирами.
18 березня 1866 р.	Марк Твен прибув на Гаваї як репортер Сакраменто Юніон з наміром залишитися там на місяць. Як виявилось, він пробув чотири місяці. Протягом цих місяців він багато подорожував по островах і вів детальні записи про те, що він побачив і пережив, що використав для написання 25 листів до Союзу Сакраменто.
1875	Пароплавна компанія Pacific Mail відновила пароплавне сполучення між Сан-Франциско та Австралією з пересадкою в Гонолулу.
1876	Підписання Договору про взаємність між США та Королівством Гаваї, який дозволяв безмитно доставляти цукор, вирощений на Гаваях, значно стимулювало виробництво цукру та загальну економічну активність на островах. Попит на перевезення різко зріс.
1870	Уряд Гавайських островів почав рекламувати острови, демонструючи фотографії на виставках, зокрема у Відні (1873) і Філадельфії (1876).
1890	Промисловість становила менше 500 доларів, поїздка на Гаваї була справжньою розкішшю.
1885 - 1904	Thrum's Annual почав публікувати спеціальний розділ інформації для туристів. З Annual можна отримати досить гарне уявлення про те, скільки коштувала б поїздка на Гаваї.
1950	Почався масовий туризм на Гаваї.
1959	<ul style="list-style-type: none"> - створення штату - почалось велике збільшення кількості туристів та подорожей реактивними літаками між Гаваями та материковою частиною США.
1999	Національний журнал географічних подорожей включив Гаваї до списку «50 місць у житті: найкращі напрямки світу». Гаваї

	були одним із найпопулярніших туристичних місць у світі протягом дуже тривалого часу.
2013	За даними Управління по туризму Гаваїв майже 84 відсотки відвідувачів Гаваїв приїжджали на розважальні подорожі.
2014	News and World Report оцінює Мауї як найкраще місце для відпочинку в США.
2019	До штату прибули рекордні 10 мільйонів людей.
2020-2021	Через вірус туризм на Гаваях був на критично низькому рівні.
2022	Індустрія туризму на Гаваях починає відновлюватися, оскільки люди повертаються до подорожей, а проблеми з коронавірусом слабшають.

До Другої світової війни на Гаваях були туристи. Орвар Лофгрен згадує серію газетних статей, написаних шведським письменником Карлом Йонасом Лавом Альмквістом і опублікованих у 1840 році, в яких досліджувалася відносно нова концепція: «Що таке туризм?» Туризм — це «новий спосіб споживання... заснований на ідеї виходу з дому та роботи в пошуках нових вражень, задоволень та дозвілля». Так само і Елізабет Беккер, яка пише: «Туризм — це легковажне заняття: веселе, іноді освітнє в найлегшому сенсі, часто романтичне, навіть екзотичне».

Згідно з ЮНВТО, туризм – це «діяльність осіб, які подорожують і перебувають у місцях за межами свого звичайного середовища протягом не більше одного року поспіль з метою відпочинку, бізнесу та інших цілей» [12]. Згідно з визначенням UNWTO, британський дослідник капітан Джеймс Кук і команда його двох кораблів, Resolution і Discovery, були першими туристами, які відвідали Гаваї в 1778 році. Луї Дж. Кремпон оцінив кількість відвідувачів Гаваїв аж до 1800 року.

Гаваї, можливо, були раєм Тихого океану, але туристи повинні спочатку туди потрапити. Туризм означає подорожі, а для подорожей потрібен транспорт. Протягом більшої частини дев'ятнадцятого століття відвідати Гаваї означало перетнути величезний Тихий океан на вітрильному кораблі з Сан-Франциско, на відстані приблизно 2100 миль. У розпал каліфорнійської золотої лихоманки (близько 1850 р.) у торгівлі на Гаваях домінували мініатюрні шхуни та бриги

(рис.2.3). Перевезення вантажів було їхньою основною справою, хоча пасажери також були розміщені [15].

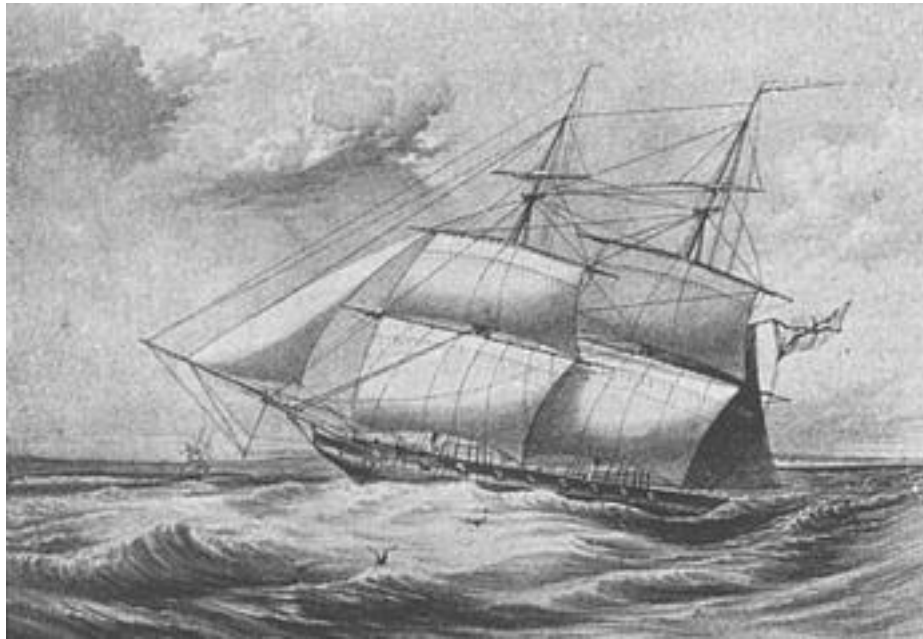

Рис. 2.3 Вигляд бриги 1850 р.

Першими туристами, які відвідують місце призначення, є авантюристи, яких він назвав «авантюристами». Їх небагато, але вони, як правило, витривалі, незалежні та допитливі душі, які шукають нового досвіду та справжності, а не знайомства. Так само почався туризм на Гаваях. Острови були великим хітом серед ранніх, допитливих відвідувачів, і деякі з них писали яскраві листи та докладні есе про свій досвід подорожей на Гаваях. Найвідомішим серед них був кореспондент газети, а пізніше автор і неординарний гуморист на ім'я Марк Твен [14].

Марк Твен прибув на Гаваї 18 березня 1866 року як репортер Сакраменто Юніон з наміром залишитися там на місяць. Як виявилось, він пробув чотири місяці. Протягом цих місяців він багато подорожував по островах і вів детальні записи про те, що він побачив і пережив, що використав для написання 25 листів до Союзу Сакраменто. Незабаром після того, як він повернувся на материк, він прочитав свою першу публічну лекцію на Гавайських островах у Сан-Франциско 2 жовтня 1866 року. Протягом наступних семи років він майже сто разів представляв варіації цієї лекції перед аудиторією в США та в Англії. Гаваї

отримали багато безкоштовної реклами. Як би він не любив Гаваї, Марк Твен ніколи не повертався на Гавайські острови, які він називав «найпрекраснішим флотом островів, які стоять на якорі в будь-якому океані». У 1899 році Марк Твен завершив промову на честь бейсбольної команди, яка щойно повернулася з Тихого океану (включаючи Гаваї) зі знаменитою даниною його улюбленими Гаваїями: «Жодна чужорідна земля в усьому світі не має для мене глибокої сильної чарівності, крім однієї. Жодна інша країна не змогла б так жадібно й так благально переслідувати мене, через сон й неспання, протягом півжиття. Інші речі залишають мене, але воно залишається. Інші речі змінюються, але воно залишається таким же. Для мене завжди віє його приємне повітря, його літні моря блимають на сонці, пульсація його прибійного ритму в моєму вусі. Я бачу його гірляндні скелі, його стрибкучі каскади, його пухнасті долоні, що дрімають біля берега, його віддалені вершини пливуть, як острови над хмарами. Я відчуваю дух його лісової самотності, я чую плескіт його струмків, в моїх ніздрях досі живе подих квітів, що загинули двадцять років тому» [14].

Для розвитку туризму на Гаваїях знадобиться прибуття регулярного пароплава. Пароплави забезпечують більшу швидкість і більш передбачувані розклади, ніж вітрильні судна. Марк Твен прибув до Гонолулу на пароплаві «Аякс». Інавгураційна подорож Аякса туди й назад рейс із Сан-Франциско прибув до Гонолулу 27 січня 1866 року з 68 пасажирями.

У 1875 році Pacific Mail Steamship Company відновила пароплавне сполучення між Сан-Франциско та Австралією з пересадкою в Гонолулу. З Сан-Франциско кораблі зупинялися в Гонолулу та Окленді, Нова Зеландія, прямуючи до Сіднея, Австралія, і навпаки. Після завершення будівництва трансконтинентальної залізниці через США (у 1869 р.) Англія стала швидше спілкуватися зі своїми «колоніями» в південній частині Тихого океану, використовуючи залізничні та пароплавні сполучення через Сан-Франциско та Гонолулу, ніж через Суецький канал³⁰. також дешевший і зручніший маршрут, тому користується перевагою британських поселенців, які подорожують між своєю батьківщиною та колоніями [14].

Для пароплавних компаній надання послуг Land Down Under було прибутковим лише завдяки державним поштовим контрактам, для Pacific Mail Steamship Company це означало щорічну субсидію в розмірі 210 000 доларів США протягом 10 років.

Гаваї отримали фінансову вигоду від державних поштових субсидій для тихоокеанських пароплавних компаній, оскільки пасажирів, які проїжджають через Гонолулу, могли пограти в туриста протягом дня протягом кількох годин пересадки в Гонолулу. Економічна цінність одноденного туризму не залишилася непоміченою.

Більше послуг доставки означало потенційно більше відвідувачів і туристів.

Завдяки прямим сполученням між материковою частиною США та Гонолулу та тихоокеанським сполученням через Гонолулу, Гаваї змогли підключитися до двох потенційних туристичних ринків — туристів, які прямують на Гаваї як кінцевого пункту призначення, та мандрівників, які прямують до інших напрямків за межами Гаваїв.

Оптимізм щодо майбутнього туризму на островах все ще повинен був пригнічувати реальність того, що Гаваїв ще не було. Кількість відвідувачів, які приїжджають на Гаваї, була дуже низькою.

З усіма можливостями пароплава та плавання, що дає майже щотижневий зв'язок із Сан-Франциско, щомісяця з колоніями, часто з Китаєм та Японією, саме «транзитні» туристи переважають у огляді островів — випадкові відвідувачі, як це було — а не плановані вечірки, щоб провести тут певну кількість тижнів або місяців, щоб пізнати комфорт тропічного життя, як це показано в Гонолулу, або в його добре обладнаних готелях, або серед його привабливих будинків, або побачити найкраще з усіх «леви», відомий вулкан Кілауеа [14].

Підписання в 1876 році Договору про взаємність між США та Королівством Гаваї, який дозволяв безмитно доставляти цукор, вирощений на Гаваїях, значно стимулювало виробництво цукру та загальну економічну

активність на островах. Попит на перевезення різко зріс. Щоб транспортувати цукор із зовнішніх островів до Гонолулу, а потім на материкову частину США, було потрібно більше доставки [15].

Якби Гаваї не могли зробити багато, щоб зробити відпочинок на островах доступнішим, вони могли б щось зробити з нестачею інформації та реклами. У 1870-х роках уряд Гавайських островів почав рекламувати острови, демонструючи фотографії на виставках, зокрема у Відні (1873) і Філадельфії (1876).

Один відвідувач Гаваїв у 1884 році запропонував, щоб візит на Гаваї з Сан-Франциско мав три тижні на Гаваях і два тижні для проходу через океан. Орієнтовна загальна вартість становила б 270 доларів США, включаючи вартість проїзду на пароплаві (125 доларів США), проживання та харчування (70 доларів США), вартість проїзду на пароплаві між островами (включаючи харчування) (25 доларів США), оренда коней (35 доларів США) та додаткові витрати (15 доларів США). Це досить спартанська подорож у порівнянні з потенційними витратами на різноманітні комерційні тури, описані в *Thrum's Annual*, 1885. Враховуючи, що середній річний заробіток у всіх США промисловість у 1890 році становила менше 500 доларів, поїздка на Гаваї була справжньою розкішшю. Не дивно, що більшість туристів, які тоді оглянули визначні пам'ятки Гонолулу, були «випадковими» відвідувачами, які проходили через Гонолулу на шляху до інших місць. Бізнесмени на Гаваях знали про високу вартість подорожі на Гаваї [15].

Чому туристи більше не приїжджали на Гаваї, як кінцевий пункт призначення? Очевидно, головною причиною минулої невдачі зробити Гонолулу та інші місця в групі належним чином оцінені як курорти для зимівлі для інвалідів або тих, хто боїться суворої зими в східній і північній частині Сполучених Штатів, було те, що нездатність належним чином рекламувати різноманітні визначні пам'ятки групи або навіть не вказати, зокрема, вартість поїздки на ці острови та достатньо тривалого перебування тут, щоб ознайомитися з пейзажами, кліматом і сільськогосподарським розвитком групи.

Важливим фактором була вартість. Починаючи з 1885 (до 1904 року) *Thrum's Annual* почав публікувати спеціальний розділ інформації для туристів. *3 Annual* можна отримати досить гарне уявлення про те, скільки коштувала б поїздка на Гаваї. Наприклад, у випуску 1885 року було показано, що квиток на пароплав туди й назад (дійсний на три місяці) між Сан-Франциско та Гонолулу коштував 125 доларів. Подорож в один бік триватиме 7 днів. Проживання (включаючи харчування) в готелі *Hawaiian* в Гонолулу коштує 3 долари на день. (У багатьох приватних будинках були доступні дешевші житла). На острові Оаху «пляж для купання Вайкікі, прекрасні долини Маноа і Каліхі, знаменитий Палі, мальовнича затока, що не має виходу до моря, відома як Перлинна річка — все це і десятків інші місця знаходяться в межах легкого доступу від міста. Чотириденна подорож навколо частини Оаху на кареті або на коні коштувала від 30 до 60 доларів. «Приміські» екскурсії коштуватимуть від 3 до 10 доларів кожна. Тури на сусідні острови на пароплавах також були доступні через одну з двох міжострівних пароплавних компаній.

Було кілька причин, чому Гаваї прагнули розвивати туризм. По-перше, це була просто бізнес-можливість, яка чекала на використання. Були місцеві бізнесмени, які дуже цікавилися розвитком туризму та невтомно працювали для досягнення своєї мети. Можливо, на вершині цього списку була Лоррін А. Терстон. Терстон, юрист, видавець *Honolulu Advertiser* і бізнесмен, найбільш відомий як один з лідерів, які організували повалення Гавайської монархії в 1893 році, а пізніше очолив комісію у Вашингтоні для переговорів про анексію Гаваїв США [8].

Масовий туризм прийшов на Гаваї після 1950-х років, але його скромне походження почалося десятиліттями раніше, у 1870-х роках.

Велике збільшення кількості туристів відбулося після створення штату в 1959 році та початку подорожей реактивними літаками між Гаваїями та материковою частиною США. Мемуари Роберта Аллена «Створення гавайського туризму» також зосереджуються на періоді після другої світової

війни. У 1959 році Гаваї прийняли майже чверть мільйона відвідувачів. Сьогодні на Гаваї щороку приїжджає понад 8 мільйонів відвідувачів.

У вже класичній статті, опублікованій в *Cornell Hotel and Restaurant Administration Quarterly* у 1974 році, Стенлі Плог виклав свою теорію про те, як напрямки починаються і, зрештою, закінчуються [7].

Гаваї вигравали нагороду одинадцять разів поспіль. Не так давно (1999) журнал *National Geographic Traveler* включив Гаваї до списку «50 місць у житті: найкращі напрямки світу». Гаваї були одним із найпопулярніших туристичних місць у світі протягом дуже тривалого часу.

У 2013 році майже 84 відсотки відвідувачів Гаваїв приїжджали на розважальні подорожі, і, за даними Управління по туризму Гаваїв, найважливішою туристичною визначною пам'яткою Гаваїв є їх «незіпсована природна краса».

News and World Report оцінює Мауї як найкраще місце для відпочинку в США. Мауї також є четвертим найкращим місцем для відвідування у світі, другим найкращим місцем для медового місяця та найкращим місцем для літніх канікул. Кауаї є другим місцем у світі за кількістю найкращі пляжі. Гонолулу займає п'яту позицію серед найкращих сімейних канікул. А острів Гаваї займає чотирнадцяте місце в категорії найкращих островів. Група експертів-професіоналів у сфері подорожей нещодавно вибрала Гаваї як найкраще місце для відпочинку серед штатів США на нагороді *Travel Weekly «Readers Choice Awards 2014»* [7]. .

У 2019 році до штату прибули рекордні 10 мільйонів людей.

Коли вибухнула пандемія, Гаваї були єдиним штатом у країні, який вимагав негативних тестів на COVID або вакцинації, щоб уникнути карантину, що фактично поклало край туризму на більшу частину 2020 року і більшу частину 2021 року.

Нові цифри, як і раніше, не враховують особливого туризму з Японії, одного з найбільших ринків Гаваїв.

У 2022 році індустрія туризму на Гаваїях починає відновлюватися, оскільки люди повертаються до подорожей, а проблеми з коронавірусом слабшають.

Дані Державного департаменту бізнесу, економічного розвитку та туризму показують, що внутрішні прибуття у березні 2022 р. були на рівні 2019 року, повідомили в Hawaii News Now.

Управління туризму просуває Гаваї як місце, куди люди можуть приїжджати для більш стійких форм туризму, в яких наголошується на місцевій культурі і культурі корінних народів, а також на відновлення або збереження природних територій.

Отже, Гаваї прагнуть залучити до своїх берегів свою частку туристичних подорожей багатих і відпочиваючих, щоб насолоджуватися її визначними пам'ятками, і інвестора для розвитку її тропічних ресурсів.

2.3. Особливості туристично-рекреаційної системи Гавайських островів

Гавайські острови мають у своєму розпорядженні досить цікаві та унікальні природно-рекреаційні ресурси. Ідеальні погодні умови, унікальна природа, величні вулкани та розкішні береги Гавайських островів, найкрасивіші тварини та птахи – саме все це робить штат Гаваї мрією туристів (табл.2.5).

Таблиця 2.5.

Характеристика туристичних ресурсів

Ресурс	Характеристика туристичного ресурсу	Види туризму
Клімат	Клімат тропічний, морський Найпрохолодніші місяці - січень та лютий Середня мінімальна температура в цей час знижується до +18 градусів, максимальна досягає +27 градусів	Екологічний Освітній Екскурсійний Спортивний (дайвінг, риболовля)
Рельєф	Штат Гаваї розташований на однойменних островах у центральній частині Тихого океану. 8 великих, 12 малих островів та близько 120 атолів	Екологічний Екскурсійний Спортивний (дайвінг) Гірський

	<p>простяглися на 2400 км із північного заходу на південний схід.</p> <p>Острови входять до складу Тихоокеанського Вогняного кільця, тут налічується близько двох десятків активних і сплячих вулканів, серед яких найвищі в тихоокеанському регіоні гори - згаслий вулкан Мауна-Кеа (4205 м.) та вулкани, що діють, Мауна-Лоа (4169м.) один із найактивніших вулканів на Землі.</p>	
Водні ресурси	Тихий океан	Екологічний Круїзний Спортивний Водний Купально-пляжний
Ландшафт	дуже різноманітні, каньйони, гори, безліч захоплюючих: дух водоспадів, долини та безліч тропічних лісів	Екологічний
НПП	Національний парк вулканів Державний парк Коке, Парк тварин лагуни Каваї Національний ботанічний сад Лаваї	Екологічний

Аналізуючи, можна зробити висновок, що Гавайські острови мають сприятливі погодні умови, купальний сезон триває цілий рік, привабливі і відомі, у всьому світі, для туристів, а особливо для серфенгістів і дайверів пляжі та бухти. Також велику роль для залучення туристських потоків відіграє різноманітність рельєфу (коралові рифи, сплячі та дійові вулкани, скелі). Гаваї також мають велику кількість національних парків, історичних об'єктів.

Широко розвинена на островах інфраструктура: різноманітність готелів, численні бари, ресторани, високий рівень обслуговування (табл. 2.6).

Характеристика турінфраструктури

Ресурси	Основне
Готелі	<ul style="list-style-type: none"> • Від 3* до 5* • Найпопулярніші: Ohana Waikiki Tower 3 *, Royal Lahaina Resort 4 *, Sheraton Waikiki 5 *, Sheraton Moana Surfrider 5 *, Sheraton Maui Resort 5 *.
Транспрт	<ul style="list-style-type: none"> • Кількість аеропортів: 4, з них 2 міжнародні (на островах Гаваї та Оаху); • Порти;
Бари та ресторани	Найпопулярніші: Paul's Place, Ka'aloa's Super J's, Da Poke Shack

Джерело: [15]

Серед неймовірних природних та історичних місць на Гаваях національний парк Халеакала на Мауї, «Будинок Сонця», є масивним щитовим вулканом, з якого відкривається неперевершений вид на схід сонця. На Національному монументі «Доблесть Другої світової війни» в Тихоокеанському регіоні похмуре повітря оточує меморіал USS Arizona, присвячений загиблим під час нападу на Перл-Харбор 1941 року. Вражаючу силу ерозії можна побачити в державному парку Ваймеа Каньйон Кауаї, «Великий каньйон Тихого океану» утворився внаслідок обвалення вулкана, який утворив острів. Національний історичний парк Пуухонуа-о-Хонаунау, відомий своїми фантастичними вирізами на масках, є священним місцем притулку, яке гавайці використовували в стародавні часи [15].

Також на Гаваях знаходиться п'ять діючих вулканів. Чотири розташовані на острові Гаваї: Кілауеа, Мауналоа, Хуалалай і Маунакеа. П'ятий, Халеакала, розташований на Мауї. Найпопулярнішим місцем, де можна побачити вулкани на Гаваях, є національний парк Гавайські вулкани, де знаходяться два діючі вулкани: Кілауеа і Мауналоа. Наразі в парку немає потоку лави, але залежно від умов можна побачити пар. Відвідувачі повинні залишатися на визначених стежках і не повинні наближатися до лави [21].

Неперевершені барвисті каньйони, долини та водоспади під час походу 35,5-кілометровим узбережжям Напалі. Кришталево чисті бірюзові води запрошують на снорклінг у кратері Молокіні біля узбережжя Мауї. Можна взяти урок серфінгу, щоб покататися на хвилях на популярному пляжі Вайкікі, або вирушити на менш відвідуваний острів Ланаї, щоб відвідати селище Каунолу, доісторичне гавайське рибальське село. На Кауаї також можна спробувати кататися на водоспаді, прогулятися по трубах через старі жолоби цукрових плантацій або покататися на байдарках по спокійній річці Вайлуа серед стародавніх гір і тропічних лісів. Біля узбережжя Кохала на Гавайських островах з грудня по квітень туристи часто вирушають в круїз із спостереженням за китами на заході сонця та слухають пісні китів на підводному гідрофоні [3].

Гавайські острови - найбільший транспортний вузол північній частині Тихого океану, через який проходять шляхи, що з'єднують США і Канаду з державами Східної Азії, Філіппінами, Австралією і Новою Зеландією.

Щоб дістатися до Гавайських островів, найпростіше спочатку долетіти до Лос-Анжелеса, Сан-Франциско, Сакраменто або Сан Хосе, а потім 5 годин і 40 хвилин – до Гонолулу. Усередині США перельоти недорогі, а авіалінії “Hawaiian Airlines”, “Island Air” і багато інших доставляють туристів з Каліфорнії до Оаху, а звідти – і до Мауї рукою подати [4].

Якщо туристи направляються на острови Гаваї, Мауї або Кауаї, переліт теж до Лос-Анджелеса, далі внутрішній рейс до потрібного острова з обов'язковою посадкою в Гонолулу. Переліт з Нью-Йорка або Чикаго займе 9-10 годин, також можна дістатися з Японії приблизно за 7 годин, однак цей варіант вважається більш дорогим.

Американська віза для відвідин Гаваїв обов'язкова: 140 долларів США. Також дістатися до Гаваїв можна круїзним лайнером від берегів США. Як правило, океанські лайнери відправляються з Лос-Анджелеса (США) або Ванкувера (Канада), така подорож триває три доби і обійдеться приблизно в ті ж гроші, що й переліт [11].

Між островами переміщатися можна на поромах або літаками місцевих авіакомпаній, що дорого і не завжди зручно. У середині островів - на таксі, орендованій машині або рейсовими автобусами. Оренда машин на Гаваях обійдеться від 55 USD / день.

Одне з головних переваг Гаваїв - їх різноманітність. Всі острови різні по ландшафту і рослинності, кожен має свої особливості. Скажімо, на острові Оаху - дуже розвинена туристична інфраструктура, «диких» місць там практично немає. Острів Гаваї або Біг-Айленд (Big Island) цікавий своїм Національним парком вулканів. А острів Мауї, завдяки сильним вітрам, Привертає любителів віндсерфінгу.

Гавайські аборигени вважають серфінг королівським видом спорту: багато століть тільки місцева знать мала право безтурботно розсікати на дощі по гребнях хвиль (до речі, використовуючи для кращої стійкості і маневреності спеціальні весла-волаті). До числа популярних серф-пляжів відносяться: на острові Гаваї - Пайн-Тріз, Кахалуу і Баньянс для новачків і Гонолії для тих, хто впевнено стоять на дощі. На Кауаї - Пойпу-Біч і Наулілуїлі-Харбор на південному узбережжіострови, Таннелз-Біч і Ганаль-Бей на півночі [25].

Острів Оаху пропонує серферам осідлати хвилі в околицях Вайкікі-Біч і змахнути на гребені гігантських хвиль Ваймеа-Бей. «Посерфити» на острові Мауї можна на Хукіпа-Біч або в затоці Гонолуа-Бей (останній - для професіоналів, хвилі там немаленькі і підступні). На будь-якому з перерахованих серф-сайтів пропонуються заняття з інструкторами: як для новачків, так і для бажаючих підвищити рівень майстерності. Гавайські острови можна сміливо назвати одним з найбільш дивовижних місць на планеті. Тут, на узбережжі безкрайнього океану, кожен відпочивальник отримає насолоду від пейзажу, який немов спеціально створений для споглядання з його м'яким піском, високими пальмами, різноманітням екзотичних птахів, тварин, фруктів і квітів [4].

Також на Гавайських островах популярний вид плавання є дайвінг. Найпопулярніший острів для дайвінгу - Мауї. У його прибережних водах ростуть колонії коралів і мешкає маса різнокольорових риб і морських черепах. У

західних і південних прибережних водах острова можна також поплавати з трубкою на мілководді. На північний захід від Мауї лежить мікроскопічний острів-півмісяць Молокіні, завдяки багатству підводного світу отримав статус особливо охороняється природна зона. На Мауї працює маса дайвінг-центрів, де можна пройти навчання і отримати сертифікат PADI [2].

На Гаваях немає готелів «все включено». Туристи мають вибір зупинитися в так званому резорте - великому готелі з басейнами, ресторанами і парками на території, або знімати квартиру на час приїзду. Причому квартирні комплекси мало чим поступаються готелям по інфраструктурі: розміщуються поруч з пляжами, з басейнами в мальовничих куточках. Вартість розміщення в квартирі або «резорте» - приблизно від 150 USD в день.

Для відпочиваючих проводяться екскурсії по місту та острову. Тут особливий інтерес викликає Палац Іолані, Китай-місто, пам'ятник королеві Ліліокалані і королю Камехамеха, сенат, резиденція губернатора. Безумовно, потрібно відвідати і Перл Харбор, військову базу. США після руйнування даного місця вступили в 2-у Світову війну. В помсту за повне знищення цієї бази ядерні бомби були скинуті на японські міста Нагасакі і Хіросіму. Тут же розташована ювелірна фабрика, в якій можна простежити процес створення дивовижних прикрас. В місцевих магазинах можна придбати прикраси, де представлені цікаві штучки з різних металів, дорогоцінного каміння, коралів і перлів [32].

Острів Оаху - це центр полінезійської культури. Відпочинок на Гаваях можна почати з відвідин 7 сіл - Тонга, Фіджі, Таїті, Гаваї. При цьому кожне село відтворює власну частину культури Полінезії, радує приїжджих різними уявленнями, запальними танцями, а також грою на музичних автентичних інструментах.

Гавайські острови - це батьківщина особливого, трохи аляпісто і розслабленого стилю. Герої комедій США з відпустки зазвичай повертаються з квітковим намистом і в гавайській квітчастій сорочці, що відразу демонструє, де вони провели свої вихідні. Недарма найвідоміші шльопанці на планеті - «в'єтнамки» - виробляються під брендом Hawaiians. Традиційний сувенір, який

привозять звідси - це намисто з черепашок з підвіскою у формі риболовецького гачка.

Щоб скуштувати класичні Гаваї, туристи беруть приватний урок танцю хула та вчаться робити леї разом із Hawaii Hula Company. Навесні фестиваль Merrie Monarch збирає найкращі гурти хула для візуально вражаючих змагань та інших традиційних культурних заходів. Тут можна знайти гітаристів, відомих як *ki hoalu*, які виступають на курортах Outrigger у Вайкікі. Щороку у вересні в Коні також проходить фестиваль Slack Key. У музеї єпископа в Гонолулу зберігається найбільша у світі колекція полінезійських артефактів, а Полінезійський культурний центр на північно-східному узбережжі Оаху пропонує відвідувачам справжню вечерю луау та шоу. На острові Молокаї знаходиться національний історичний парк Калаупапа, де зберігаються колонії прокази, які діяли там до 1969 року, поблизу найвищих морських скель у світі [8].

Виходячи з цього, можна з упевненістю сказати, що Гавайські острови мають досить великий та цікавий природно-рекреаційний потенціал, що гарантує приплив іноземних туристів у цей екзотичний штат.

З припливом різноманітної групи людей на острови, включаючи місіонерів, які навернули багатьох гавайців у християнство, і робітників-іммігрантів, які працювали на плантаціях цукрової тростини, деякі індіанські традиції гавайських народів були широко прийняті та розвивалися за тією ж моделлю асиміляції, адаптації та інновації, які вплинули на культуру новачків, створивши спільну культуру різноманітних впливів, яку зазвичай називають просто «місцевою». Проте багато звичаїв корінних гавайців були захищені й увічнені, і вони практикуються й сьогодні.

Варто відзначити, кілька традицій, що традиційно цікавлять туристів:

1. Хоні іху, або торкання носів, є традиційним методом вітання один одного, будь то чоловік і жінка, двоє чоловіків чи дві жінки. Це дозволяє обом людям обмінюватися диханням, що є надзвичайно важливою життєвою силою в гавайському розумінні, а також ділитися запахами та передавати близькість у стосунках.

2. Лей (гірлянда або вінок), виготовлений з квітів, пір'я птахів, черепашок, насіння, волосся або слонової кістки, став символом Гаваїв. Корінні гавайці, особливо вожді, носили леї на маківці або на шиї для прикраси свого рангу. Дарування леїв було традиційною практикою, але не такою, як церемонія привітання, яка сьогодні стала місцевим звичаєм. Манера подання також була різною: його зав'язували на шиї, а не накидали лей на голову, поважаючи сакральність голови та спини людини.

3. Хула – це складний вид мистецтва, який виконується для релігійних цілей, розваги та збереження історичних подій, генеалогії та міфології за допомогою рухів, які супроводжуються співами. Це священне, серйозне заняття, яке передбачає суворе навчання та технічні навички, а також академічні знання, яким навчають шановні куму (вчителі), які продовжують і розвивають мудрість із довгого роду майстрів. На відміну від багатьох хула, які виконуються сьогодні, хула не мала бути видовищем і часто виконувалася приватно.

4. Бажана цінність, *malama aina* (дбати про землю) підтримує міцний зв'язок гавайців із землею. Воно забезпечувало їжу, живлення й життєздатність, тому було глибоким привілеєм і обов'язком, або кулеаною, піклуватися про нього, будучи великими розпорядниками, щоб кожен, включаючи майбутні покоління, міг процвітати завдяки щедротам природи островів. ресурсів. Цей дух досі керує багатьма фермерами таро на Гаваїях, доглядачами ставків, екологами та охоронцями природи всіх мастей.

5. Гавайські вечірки називаються *Raina* (вечеря) або *ahaaina* (бенкет), але через непорозуміння газетних репортерів 19 століття ці відмітні святкування дали назву луау (назва топів таро, поширеного інгредієнта в гавайській кухні), і воно прижилося. Хоча це не стародавнє використання назви, почуття схожі — вони об'єднували групи людей, щоб насолодитися смачною їжею [32].

У той час в історії Гаваїв, коли цукрова промисловість росла, а плантації множилися, робітників-іммігрантів привозили переважно з Китаю, Португалії, Японії, Кореї, Пуерто-Ріко та Філіппінських островів. Ця різноманітна група людей, що живуть разом у тісно згуртованих спільнотах, створила плавильний

котел культур, що породило унікальну суміш звичаїв, що мають коріння з багатьох районів земної кулі, які спільно називають «місцевими».

Отже, сучасні звичаї.

1. Похідне від традиційного гавайського хоні іху, обійми та поцілунок в щоку є поширеним привітанням на Гаваях, незалежно від того, чи ви зустрічаєтеся з друзями, родиною чи новими людьми. На ділових зустрічах все ще допустимо рукостискання.

2. Розуміння семантики мови свідчить про повагу до острова та людей, яких ви відвідуєте. Називати речі «гавайськими», лише якщо ви говорите про корінну культуру та людей Гаваїв. Негавайців називають «місцевими жителями» або «камаайною» («дитиною землі»).

3. Гавайський підгін Англійська – це креольська мова, створена в той час, коли різним іммігрантам та гавайцям потрібен був спосіб спілкування один з одним. Суміш слів різних мов, для необізнаних слухачів може здатися ламаною англійською. Найкраще не намагатися використовувати гавайську підгінську англійську, якщо ви не володієте вільно, оскільки це може бути сприйнято як насмішка або неповага.

4. Якщо носити квітку над лівим вухом (з тієї ж сторони, що й серце), то стримано говорить про те, що у вас є друга, а квітка над правим вухом дає змогу іншим знати, що ви доступні. Ця практика не має коріння в гавайській культурі, але є веселим місцевим звичаєм.

5. Використовувати автомобільний гудок під час їзди на Гаваях не є звичайним явищем (якщо ви не дружньо сигналіть привіт). Натомість заохочується махати або кидати шаку, коли хтось впускає вас на свою смугу.

6. Добрим жестом вважається приносити оміяги (подарунки) здалеку для родини та друзів. На відміну від стандартного сувеніру, такого як магніт або листівка, ідея полягає в тому, щоб вибрати предмети, які неможливо знайти в регіоні одержувача, особливо їжу. Наприклад, купити коробку горіхів макадамії для друга в Айові, де вони не поширені, або принести коробку спеціального

печива другу на інший острів, де їх немає. В обмін на послуги також дарують їжу.

7. Говорячи про подарунки, не беруть каміння або пісок з пляжу або лавові камені з вулкана. Забобони говорять, що люди, які їх приймають, будуть прокляті, що, ймовірно, походить від високої пошани гавайської культури до каменів. Літична культура, каміння використовувалися для багатьох речей, таких як знаряддя праці, паркани, житло - вони навіть можуть бути формами божеств. Залишати камені такими, якими ви їх знайшли, є найкращою практикою.

8. Знімайте взуття перед тим, як увійти в чийсь будинок. Ви рідко знайдете будинок на Гаваях, який не дотримується цієї практики. Дотримання звичаю поважає ваших господарів і зберігає бруд на вулиці.

9. Подаруйте леї, щоб привітати когось, або скажіть «хуї-хоу» (поки ми не зустрінемося знову). Леї також є доречними подарунками на випускних, днях народження та інших особливих випадках. Погана прикмета дарувати вагітній жінці закритий лей (зображення пуповини, що обвивається навколо шиї дитини).

10. Скромність людини, як правило, вважається більш цінною характеристикою, ніж її зв'язки чи фінансове становище. Носіння кричущого одягу або шанування імен на Гаваях може сприйматися як зарозумілість, а не гордість [32].

Отже, Гавайські острови насичені стародавніми звичаями, культурою, а головне природними рекреаційними ресурсами, ось чому все таки туристів приваблює екзотика Гавайських островів.

Висновки до 2 розділу

Гаваї охоплюють майже весь Гавайський архіпелаг, 137 вулканічних островів, що охоплюють 1500 миль (2400 км), які фізико та етнологічно є частиною полінезійського субрегіону Океанії. Океанське узбережжя штату, отже, є четвертим за довжиною в США, близько 750 миль (1210 км). Вісім основних островів, з північного заходу на південний схід, це Ніхау, Кауаї, Оаху, Молокаї, Ланаве, Махоуїла, Махауа, Кауаї, Ланаве, Махоіола та ін. і Гаваї, на

честь якого названо штат, його часто називають «Великим островом» або «Островом Гаваї».

Завдяки прямим сполученням між материковою частиною США та Гонолулу та тихоокеанським сполученням через Гонолулу, Гаваї змогли підключитися до двох потенційних туристичних ринків — туристів, які прямують на Гаваї як кінцевого пункту призначення, та мандрівників, які прямують до інших напрямків за межами Гаваїв.

Велике збільшення кількості туристів відбулося після створення штату в 1959 році та початку подорожей реактивними літаками між Гаваями та материковою частиною США.

News and World Report оцінює Мауї як найкраще місце для відпочинку в США. Мауї також є четвертим найкращим місцем для відвідування у світі, другим найкращим місцем для медового місяця та найкращим місцем для літніх канікул. Кауаї є другим місцем у світі за кількістю найкращі пляжі. Гонолулу займає п'яту позицію серед найкращих сімейних канікул. А острів Гаваї займає чотирнадцяте місце в категорії найкращих островів. Група експертів-професіоналів у сфері подорожей нещодавно вибрала Гаваї як найкраще місце для відпочинку серед штатів США на нагороді Travel Weekly «Readers Choice Awards 2014».

У 2020 році туризм зазнав краху і зв'язку з корона вірусом, наразі індустрія туризму на Гаваях починає відновлюватися, оскільки люди повертаються до подорожей, а проблеми з коронавірусом слабшають.

Гавайські острови мають сприятливі погодні умови, купальний сезон триває цілий рік, привабливі і відомі, у всьому світі, для туристів, а особливо для серфенгістів і дайверів пляжі та бухти. Також велику роль для залучення туристських потоків відіграє різноманітність рельєфу (коралові рифи, сплячі та дійові вулкани, скелі). Гаваї також мають велику кількість національних парків, історичних об'єктів. Широко розвинена на островах інфраструктура: різноманітність готелів, численні бари, ресторани, високий рівень обслуговування.

РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ ГАВАЙСЬКИХ ОСТРОВІВ

3.1 Проблеми ТРС Гаваїв

Коли хтось думає про Гаваї, на думку спадають природа та природна краса навколишнього середовища. Незважаючи на те, що важливо зосередити увагу та розробити екологічно чисті, засновані на природі методи сталого розвитку, також важливо проводити дослідження сприйняття туристами стійкості та бажання туриста брати участь у стійких практиках.

Сталий туризм дозволяє відвідувачам відвідати туристичне місце та його багатство природних ресурсів, мінімізуючи негативний вплив навколишнього середовища на природу та природне середовище, а також приносячи фінансову користь місцевому населенню. Екотуризм часто використовується як синонімний туризм. У той час як екотуризм зосереджується особливо на природі та охороні навколишнього середовища, стійкий туризм використовує більш цілісний підхід, зосереджуючи увагу на природному середовищі, а також на культурних та соціально-економічних проблемах [33].

Туризм часто описують як тендітну галузь, на яку легко впливають погода чи інші події та кризи, економічний спад, тероризм та негативна реклама, ерозія пляжів чи інші непередбачені події. Виверження вулкана Кілауеа на острові Гаваї та рекордні дощі на Кауаї в 2018 році є двома недавніми прикладами подій, які вплинули на туризм.

Міжнародні ринки особливо чутливі до змін курсу валют і політичної невизначеності. У 2019 році кількість прибутків з Океанії (Австралія та Нова Зеландія) скоротилася майже на 13%, тоді як те, що НТА називає «Іншою Азією» (Китай, Корея, Тайвань, Сінгапур та Гонконг), скоротилося на 6,5%, при цьому лише ринок Китаю зазнав зниження на 24% [16].

Поряд із катастрофічними загрозами, такими як урагани та цунамі, Гавайські острови вразливі до глобальних проблем, таких як зміна клімату та

підвищення рівня моря. Відносини НТА з НІ-ЕМА та іншими державними плановими агенціями забезпечують важливий зв'язок для забезпечення включення туристичних міркувань у плани реагування. Економіка США пережила рекордне зростання після економічної кризи 2008 року. Експансія неминуче закінчиться, і рецесія завжди можлива, хоча прогнозування економічних спадів не є наукою. Хоча наразі реального спаду немає, зростання номінальних витрат відвідувачів на Гаваях уповільнилося до 1,4% у 2019 році порівняно з 5,1% у 2018 році. З огляду на потенційні збої, які можуть бути спричинені непередбаченими подіями, програми та контракти НТА розроблені для того, щоб дозволяють змінювати бюджети та програми, щоб реагувати на зміни обставин [19].

Незважаючи на великий природній потенціал Гаваїв, існують такі проблеми як:

1. Величезні хвилі, повені
2. Цунамі
3. Урагани
4. Рак шкіри
5. Похідні стежки
6. Ціни на продукти
7. Акули
8. Розривні течії
9. Гаряча лава
10. Віддалені пляжі
11. Землетруси

Отже, розглянемо детальніше.

Раптові повені потенційно трапляються протягом усіх місяців, але найвищі в сезон дощів з жовтня до березня. У період з 1960 по 2005 рік на островах сталося 414 раптових повеней. За ці 45 років у червні сталося лише дві зливові повені, тоді як у листопаді сталося 65 повеней. За цей час внаслідок раптових повеней загинули 46 людей.

Часом, коли всі умови поєднуються, щоб створити ідеальний шторм біля берега, на північному березі Оаху бувають шістдесятифутові хвилі (18.29 м.). Ходять чутки, що на Мауї в Пеахі хвилі розлому досягають висоти 120 футів(36,57 м.) [9].

У 1970-х роках була велика кількість смертельних випадків при серфінгу, ймовірно, через те, що не було суворого контролю за виходом у сильний прибій. Сьогодні правила суворі, але професіонали все ще пробують себе у великому серфі [9].

Одним із природних явищ погоди, яке може мати абсолютно руйнівні наслідки – цунамі. Цунамі може завдати шкоди Гонолулу, що залишається переважно на висоті метра. У середньому цунамі обрушується на Гавайські острови приблизно на рік. Кожне цунамі не обов'язково завдає шкоди, це може бути трохи більше, ніж брижі. Руйнівні цунамі обрушуються приблизно раз на сім років.

Цунамі майже завжди виникають після землетрусу біля океану чи навіть під океаном. Найсильніше цунамі останнім часом сталося у 1946 році, в День дурня, коли велике цунамі обрушилося на Гаваї та забрало життя майже 160 людей. Не було жодної системи оповіщення, і багато хто загинув. Цунами подорожують відкритим океаном зі швидкістю 400-500 миль на годину, хоча вони сильно сповільнюються на той час, коли досягають мілин, що межують з пляжами [9].

У недавній пам'яті, і з тих пір, як Гаваї стали одним зі Сполучених Штатів, було кілька ураганів, що пронеслися Гаваями. Внаслідок цього було багато руйнувань, деякі люди навіть загинули. Першим ураганом був ураган Іва 23 листопада 1982 року, що обрушився на Оаху, Кауаї та Ніїхау. Це був сильний ураган, йому було присвоєно лише категорія 1. Наступний ураган, Інікі, був сильнішим штормом категорії 4 і обрушився на Кауаї 11 вересня 1992 року. Ураган Інікі забрав життя шести людей, але завдав збитків острову майже на 2 мільярди доларів.

Отримати рак від сонця – це великий ризик, тому що сонце знаходиться ближче до вас, ніж в інших частинах світу. Тому потрібно використовувати сонцезахисний крем з рейтингом 30+ або 50+, якщо перебувати на сонці більше години.

Піші прогулянки — одна з найкрутіших речей у житті на Гаваях, але також одна з найнебезпечніших. Щоб запобігти нещасним випадкам у походах, ніколи не потрібно вирушати в похід наодинці, завжди казати кому-небудь, також потрібно носити з собою рюкзак з найнеобхіднішим: ліхтариком, великою кількістю води, куртками, їжею тощо. Найнебезпечіша тропа розташована в місті Канеохе на острові Оаху, Сходи Хайку (зазвичай звана Сходами в небеса) проходять вздовж гірського хребта Коолау. Вони були побудовані під час Другої світової війни як доступ до надсекретної військово-морської радіостанції, але тепер на них заборонено підніматися через зламані щаблі та слизькі поверхні, які стали ще підступнішими після шторму в 2015 році [19].

Однак, незважаючи на те, що зараз вони охороняються співробітниками служби безпеки, багато мандрівників у цьому районі все ще намагаються піднятися на них, а також знайшли маршрути на вершину гори. Здається, справжнього любителя гострих відчуттів не зупинити.

Гаваї — найізолюваніший населений пункт на Землі, в результаті цього, їжу дуже довго доставляють, тому ціни на їжу в Гаваях дуже високі.

Напади акул, ймовірно, не є найбільшим ризиком при проживанні чи відвідуванні Гаваїв. Звичайно, Гаваї мають погану репутацію через напади акул, але якщо плавати з напарником і не заходити надто далеко, все буде гаразд. Акули можуть вважатися одними з найнебезпечніших тварин на Гаваях, але також можна побачити їх ближче, якщо вистачить сміливості забратися в клітку з акулами на Гаваях.

Нажаль на Гаваях трапляються розривні течії. Не потрібно боротися з цим прямо – це програшна битва. Найсильніші плавці світу не можуть боротися із силою потужної зворотної течії.

Щоб вберегти своє життя потрібно плавати паралельно до берега. Це може вивести людину з течії, і тоді вона зможе повернутися на пляж водою. Або, якщо це не працює, можна спробувати просто плисти за течією, доки вона не ослабне і не звільнить, щоб можна було плисти назад до пляжу. Будь-хто може потрапити у зворотний перебіг.

Багато людей загинули на Гаваях після того, як їх забрав з пляжу зворотний перебіг, який виснажив їх, коли вони намагалися плисти проти нього або тупцювати на місці, поки не настане допомога.

На Гаваях бувають землетруси, але більшість із них непомітні. На Великому острові Гаваї їх тисячі на рік. Найбільш руйнівний землетрус на Гаваях стався в 1868 з магнітудою 7,9 бала за шкалою Ріхтера. В результаті загинули вісімдесят одна людина.

Мабуть, можна погодитися з тим, що скрізь є ризики, але вони не вищі, ніж у будь-якому іншому місці. Наприклад, деякі гавайські пляжі просто небезпечні для купання. Це не означає, що їх не можна відвідувати, але потрібно бути обережним.

Ханакапіаї-Біч, Сенді-Біч та Макена-Біч - одні з найнебезпечніших гавайських пляжів. Ферн-Форест, невелике місто з населенням трохи більше ніж 1000 осіб, очолює список найнебезпечніших. Інші гавайські міста, що потрапили до списку, включають Іден-Рок, Наалеху та Пахоа. Ніхто не заперечуватиме, що водоспад Кіпу просто захоплює дух. Тим не менш, чудовий каскад, в якому за останні роки загинуло не менше п'яти людей, просто не вартий ризику. Бухта Ханаума у Східному Оаху виглядає так, ніби зійшла з листівки, але сумнозвісна своїми утопленнями. Незважаючи на те, що тут є рятувальники, купатися в бухті не рекомендується. Купальня Королеви теж абсолютно чудова, але має довгу історію утоплень та нещасних випадків. Однак не потрібно дозволяти цьому утримуватись від відвідування Гаваїв.

Гаваї сповнені природної краси, і для багатьох це місце мрії. Однак, перш ніж сісти на літак для подорожі в цей чудовий штат, потрібно дізнатися, які місця на Гаваях слід уникати. Найкраще триматися подалі.

3.2 Перспективи ТРС Гаваїв

Гавайський туризм знаходиться на етапі, який вимагає перебалансування пріоритетів. Постійне прагнення до збільшення кількості відвідувачів вплинуло на природне середовище та людей, саме тому відвідувачі подорожують на Гавайські острови.

З цієї причини управління призначенням стало основним напрямком Національної туристичної асоціації (НТА) і є центром цього оновлення стратегічного плану на 2020-2025 роки.

Попередні стратегічні плани включали увагу до користі громади, гавайської культури, навчання робочої сили та інших проблем. Що відрізняється зараз, так це більший акцент і додаткові ресурси, які спрямовуються на них.

У той же час НТА надає можливість, відповідно до закону, «постійно зосереджуватися на управлінні брендом на Гавайях», насамперед, маркетингу. Однак маркетинг може зробити не так багато, лише якщо ми нехтуємо тими самими ресурсами, які приваблюють відвідувачів Гаваїв, культурою, спільнотами.

Як зазначалося в попередніх стратегічних планах, передбачається, що це оновлення стане керівним документом для НТА для виконання свого юридичного мандату протягом наступних п'яти років. Процес розробки цього плану розпочався у червні 2019 року з семінарів для зацікавлених сторін на кожному острові, щоб обговорити новий акцент на управлінні пунктами призначення. Потім співробітники НТА розробили початковий проект цілей, завдань і стратегії вибір для розгляду та перегляду Слідчим комітетом Ради стратегічного плану НТА. Цю наступну версію переглянули близько 50 представників громад, промисловості та уряду по всьому штату. Їхні коментарі привели до подальшого розгляду співробітниками та комітетом правління, що призвело до остаточного «Основного змісту стратегічного плану» [12].

Всесвітня туристична організація Організації Об'єднаних Націй (UNWTO) повідомила, що у 2018 році кількість туристів у світі склала 1,4 мільярда (+5,4%

порівняно з 2017 роком), а надходження – 1,45 трильйона доларів (+4,4%). UNWTO прогнозує, що глобальні туристичні прибуття продовжуватимуть зростати приблизно на 3% щорічно [12].

Державний департамент бізнесу, економічного розвитку та туризму (DBEDT) прогнозує, що перепис відвідувачів Гаваїв (кількість відвідувачів штату в середньому за день) зросте приблизно до 253 500 до 2025 року, а потім продовжуватиме зростати приблизно на 1% щорічно. Вперше DBEDT також прогнозує, що реальні щоденні витрати продовжуватимуть знижуватися в майбутньому [17].

Бренд Hawai'i залишається сильним і конкурентоспроможним, і з тих пір він був джерелом зростання останнього стратегічного плану НТА. Сильні зобов'язання з боку авіакомпаній-партнерів Гаваїв привели до постійного збільшення кількості повітряних місць у штаті протягом останніх дев'яти років.

Готелі на Гаваях мають одні з найвищих результатів щодо заповнюваності готелів у США, доходу на доступний номер і середні щоденні ставки були високими, принаймні частково компенсуючи високі експлуатаційні витрати на Гаваях. Поряд із силою бренду Гаваїв, висока задоволеність відвідувачів також була ключовою причиною зростання туризму. Приблизно 90% відвідувачів зі США та Канади оцінюють свій відпочинок на Гаваях як «відмінно». Близько трьох чвертей відвідувачів з Японії оцінюють свій досвід відмінним. У опитуваннях, які оцінюють сприйняття потенційних відвідувачів Гаваїв, в цілому мають дуже сприятливий імідж [16].

Гаваї також високо оцінюють такі важливі міркування, як безпека, автентичність та унікальність. Однак відвідувачі вважають співвідношення ціни та якості Гаваїв слабким місцем, що свідчить про необхідність продовжувати зосереджуватися на створенні та розповсюдженні високоякісного досвіду, який виправдовує загалом вищі ціни на Гаваях.

Соціальні медіа, технологія глобального позиціонування, додатки, сайти експертних оцінок та інші досягнення в області технологій надають відвідувачам набагато більше контролю над своїм досвідом на Гаваях, ніж будь-коли раніше.

Місця, які колись були невідомі відвідувачам, тепер часто є проблемою для управління. Багато з цих місць є культурно чутливими, на приватній землі або становлять небезпеку для відвідувачів. Веб-сайти бронювання дозволяють відвідувачам шукати недороге житло, включаючи оренду для відпустки, багато з яких працюють нелегально.

Занепокоєння громади щодо туризму з'являлися в численних місцевих статтях про «надмірний туризм», висвітлюючи переповненість, затори, погіршення умов у парках і стежках, а також посягання відвідувачів у районах Гаваїв. Гаваї не самотні, хто бореться з наслідками зростання туризму.

Хоча технології сприяли виникненню багатьох негативних проблем, пов'язаних з витратами відвідувачів і скупченням відвідувачів, нові технології можуть також надати нові інструменти для управління туризмом. Віртуальна та доповнена реальність, «великі дані», досягнення в аналітиці даних, 5G (наступне покоління бездротових мереж) і інші нові технології потенційно дозволяють місцям точніше орієнтуватися на відвідувачів з більшими витратами. Вони також можуть сприяти управлінню потоками відвідувачів і безпеці.

Округи Гаваїв почали запроваджувати суворіший контроль щодо незаконної оренди короткострокової відпустки після багатьох років нерегульованої діяльності. Застосування лімітів позбавить ринку багато квартир. Хоча ці зміни реагують на занепокоєння мешканців з приводу вторгнення туризму в житлові квартали, суворіше регулювання також може вплинути на загальну кількість відвідувачів і кількість повітряних місць у штаті.

Готельєри інвестували в програми розширення, оновлення та диверсифікації багатьох готельних об'єктів. Офісні будівлі були «перероблені» під готелі, старі об'єкти були відремонтовані, а невеликі об'єкти були модернізовані як «бутік-готелі». Хоча значна частина готельної інфраструктури Гаваїв старіє, ці нові ініціативи допомагають підтримувати Гаваї конкурентоспроможними з іншими напрямками [16].

Нещодавня зміна в законі дозволяє маркетингу як для великих зустрічей (тих, що використовують декілька готелів або конференц-центрів), так і для

невеликих зустрічей у готелі, керувати одним і тим же підрядником. НТА провела пошук єдиної організації, яка б займалася всіма цими аспектами маркетингу для зустрічей. Реорганізовані маркетингові зусилля будуть краще відповідати потребам клієнтів і, як очікується, покращать розвиток ринку зустрічей з високими витратами.

Визнаючи зростаючий вплив великого туризму на визначні пам'ятки, місця та житлові райони, НТА розпочало ребалансування бюджетів, щоб забезпечити додаткову підтримку гавайської культури, громадської діяльності та безпеки відвідувачів.

Туризм підтримує значну частину економіки держави. Впливи можна описати різними способами. Однак найпоширенішими способами опису внеску туризму є загальні витрати відвідувачів і робочі місця. У 2019 році витрати відвідувачів склали 17,75 мільярда доларів США, а галузь підтримала близько 216 000 робочих місць. Окрім прямих вигод від витрат відвідувачів, існують також непрямі вигоди, оскільки зайнятість та послуги, не пов'язані безпосередньо з туризмом, також підтримуються «близькими ефектами» витрат відвідувачів.

З самого початку маркетинг був основною частиною місії НТА. Проте роль маркетингу змінилася з часом. Приблизно 10 мільйонів відвідувачів, які прибувають, маркетинг більше не зосереджується на підвищенні обсягу. Оскільки щоденні витрати відвідувачів на особу залишаються незмінними або знижуються, стратегічне націлювання для залучення відвідувачів з більшими витратами стає важливішим, ніж будь-коли. Оскільки відвідувачі знаходять шлях до житлових, культурно чутливих або небезпечних сайтів, маркетинг відіграє більшу роль у просуванні безпечних та шанобливих подорожей, а маркетингові програми тепер включають ініціативи, спрямовані на вплив на відвідувачів після їх прибуття.

Сторона «управління пунктом призначення» гавайського туризму має багато потреб, які самостійно НТА зазвичай не може задовольнити. Вони включають покращення інфраструктури (аеропорти, дороги, стежки тощо),

оновлення курортної власності, додатковий персонал із безпеки в океані та охорону навколишнього середовища та інші проекти. Звернення до всього цього було б корисним як для мешканців, так і для відвідувачів. Однак багато з них є юридичною або практичною відповідальністю інших агенцій (наприклад, Державного департаменту землі та природних ресурсів, Державного департаменту транспорту, урядів округів та виборних посадових осіб).

На сьогоднішній день НТА має чотири «Стовпи»:

- Природні ресурси;
- Гавайська культура;
- Спільнота (включаючи збагачення громади, розвиток робочої сили, спорт, безпеку та безпеку);
- Brand Management and Marketing (скорочено тут Brand Marketing).

Як і будь-яка організація, повинна приймати стратегічний вибір щодо того, як найкраще використовувати обмежені ресурси. Економіка Гаваїв залежить від туризму, і потрібно зосереджуватися насамперед на маркетинг бренду Hawaii'ї.

Перспективи на Гаваях звісно є, тому можна виділити такі пропозиції:

1. Потрібно зосередитися на відвідувачах з більшими витратами, а не на зростанні кількості відвідувачів, і приділити більше уваги управлінню впливом.
2. Потрібно продовжувати реагувати на конкретні проблеми, пов'язані з туризмом, і робити свій внесок у вирішенні кожного конкретного випадку – за підтримки громади.
3. Потрібно досліджувати шляхи більшої участі в плануванні та управлінні пунктами призначення на рівні округів і штатів через співпрацю з партнерами з державного та приватного секторів.
4. Потрібно зосереджуватись на управлінні призначенням як інтегрованої системі. Це включатиме постійні зусилля по об'єднанню окружних, державних, федеральних та приватних агентств для вирішення конкретних проблем, пов'язаних з туризмом у переповнених місцях, своєчасне реагування

на інші проблеми громади, питання аеропорту та порту, маркетинг для відвідувачів з більшими витратами та меншим впливом.

5. Підтримувати, розвивати та покращувати збереження та управління природними ресурсами громадами.

6. Протягом наступних п'яти років посилити увагу до покращення інфраструктури та природних ресурсів, які впливають на відвідувачів, таких як ліси, парки, стежки, культурні об'єкти, пляжі та рифи.

7. Інвестуючи в унікальність та біорізноманіття островів, підтримувати стаке управління, відповідальний туризм та освітню діяльність у районах із високим потоком відвідувачів.

8. Визнаючи вплив зміни клімату та підвищення рівня моря, координувати та співпрацювати з відповідними організаціями, щоб зробити туристичну індустрію більш стійкою.

9. Встановити вимоги щодо оцінки ефективності програми та звітності в контрактах на культурне навчання працівників.

10. Забезпечити фінансування фестивалів та заходів для корінних гавайців, які увічнюють гавайську культуру та спільноту, а також створюють унікальні та незабутні враження для мешканців та відвідувачів.

11. Співпрацювати з підрядниками, щоб покращити досвід відвідувачів за допомогою програм, які створюють та виховують гавайське відчуття місця.

12. Розширити програми, щоб організатори зустрічі ознайомлювали з історією та культурою Гавайських островів.

13. Підвищити позиції гавайських культурних експертів у індустрії відвідувачів для розробки стандартів і практик.

14. Покращення програм, які повідомляють про природну небезпеку.

3.3 Розробка авторського туру до Гаваїв

Важко уявити більш екзотичне та яскраве місце для відпочинку, ніж Гавайські острови. Це дивовижна комбінація дикої природи, комфортабельних

готелів, білих пляжів та гостинності місцевих жителів. Цілий рік тут літо, і середня температура повітря становить +30°C. Розвинена цивілізація та куточки усамітнення з природою, густонаселені міста та вкриті застиглою вулканічною лавою простори – на Гавайських островах поєднує не поєднане.

Бажаючи вирушити на Гавайські острови, необхідно визначити тривалість подорожі та її масштаби. Адже Гаваї можуть виступати єдиним місцем відпочинку або доповнювати програми подорожей різними штатами та містами США. Спрямованість відпочинку також має значення.

Тому, опираючись на привабливість Гаваїв, на її історію, рекреаційні ресурси, можна розробити семиденний тур.

Враховуючи той факт, що наразі авіаперельоти в Україні недоступні, виліт буде з Польщі, аеропорт Варшава-Модлін, з 2 зупинками. Виліт з Варшави 02.09, о 20:40, прибуття 03.09, о 17:10 (рис. 3.1).

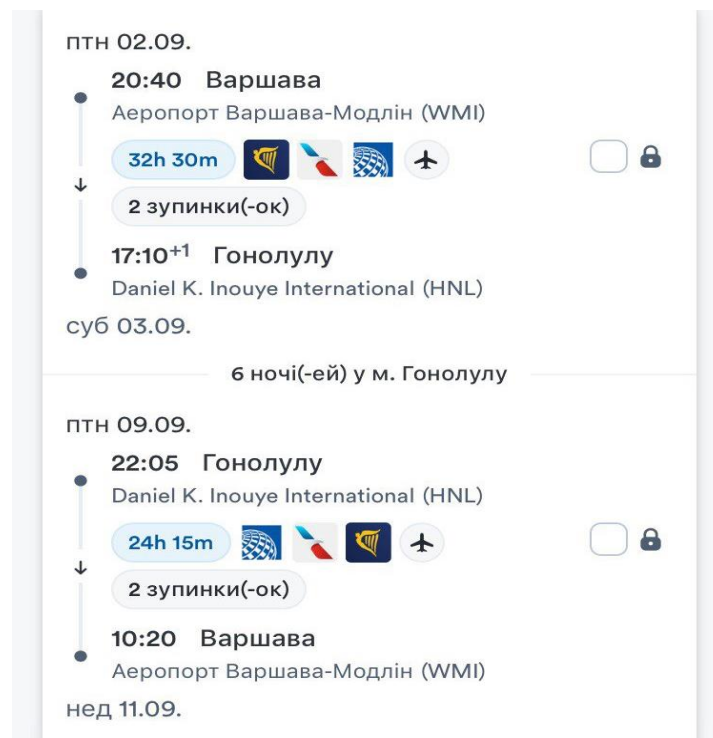

Рис 3.1. Білет з Вроцлава в Гонолулу, з пересадками

Для поїздки на Гаваї потрібно американська віза. Процедура її оформлення займає тривалий час (подача документів мінімум за 2 місяці). Діти до 16 років повинні мати окрему візу у паспорті батьків (див. дод. Б).

Транспорт: літак.

Вартість за 1 людину 4439,4 дол. США (див. дод. Г).

В програму туру входять такі туристичні ресурси, як: пляж Вайкікі, парк Юрського періоду, водоспад Моана, водоспад Кулау, Полінезійський культурний центр, Тихоокеанський театр, кратер Молокіні, черепахе місто, національний парк Халеакала (дод. В).

Висновки до 3 розділу

На Гаваях є багато проблем, які загрожують життю. Поряд із катастрофічними загрозами, такими як урагани та цунамі, Гавайські острови вразливі до глобальних проблем, таких як зміна клімату та підвищення рівня моря.

Нові технології можуть надати нові інструменти для управління туризмом. Віртуальна та доповнена реальність, «великі дані», досягнення в аналітиці даних, 5G (наступне покоління бездротових мереж) і інші нові технології потенційно дозволяють місцям точніше орієнтуватися на відвідувачів з більшими витратами. Вони також можуть сприяти управлінню потоками відвідувачів і безпеці.

Гаваї дорогі, але екзотичні, масового попиту на такі тури не буде ніколи, але у лакшері сегменті буде.

Кожен із шести основних островів – Кауаї, Оаху, Молокаї, Ланаї, Мауї та острів Гаваї — має свою індивідуальність і на кожному з них туристів чекають унікальні пригоди, найсмачніші страви, культурне життя та кращий відпочинок.

ВИСНОВКИ

В результаті проведеного дослідження, всі поставлені завдання були виконані.

Також вияснено, що модель туристично-рекреаційної системи розробив В. Преображенський (1975 р.). Її розглядають як соціальну систему - складну, управляючу і частково самоуправляючу, утворену зі взаємопов'язаних підсистем - відпочиваючих, природних і культурних територіальних комплексів, технічних систем, обслуговуючого персоналу й органу управління. Також В. С. Преображенський туристично-рекреаційну систему розуміє як «сукупність територіальних мереж підприємств різноманітних субгалузей рекреаційного господарства», що, на його думку, володіють не лише інтегральними, а й власними закономірностями розміщення та розвитку з погляду територіальної диференціації економіки. Великою відвагою і науковою передбачливістю В. Преображенського є те, що центром моделі рекреаційної системи у період розквіту тоталітарного комуністичного режиму він вважав людину (відпочиваючих). Відносини з іншими підсистемами у моделі вчений розглядав як залежні від соціальних, вікових, національних, регіональних та індивідуальних особливостей групи або окремої людини стосовно інших підсистем.

Оскільки туристично-рекреаційна діяльність є надзвичайно різноплановою та різноаспектною, вона важко підлягає систематизації. Найкраще її диференціацію здійснювати через типізацію територіальних туристично-рекреаційних систем регіону, тому розглянувши та систематизувавши різноманітні підходи значної кількості вітчизняних науковців, на нашу думку, доцільно представити розроблену типологію територіальних туристично-рекреаційних систем згідно з такими критеріями: напрям діяльності; значення для споживачів; територія поширення; тривалість проведення рекреаційних занять; міра віддаленості від потенційних споживачів; ступінь сформованості та

характер середовища, у якому функціонують певні туристично-рекреаційні системи

Туристично- рекреаційна система Гаваїв досить багата та різноманітна. За статистикою Vivid Maps, Гаваї на 10 місці серед штатів США за популярністю. Туризм є важливою частиною гавайської економіки. Значна кількість японських туристів, як і раніше, відвідують острови, але тепер їх перевершили китайці та корейці через падіння курсу єни та слабкої японської економіки. Середній японець зупиняється лише на п'ять днів, тоді як інші азіати залишаються більш ніж 9,5 днів і витрачають на 25% більше.

Гаваї охоплюють майже весь Гавайський архіпелаг, 137 вулканічних островів, що охоплюють 1500 миль (2400 км), які фізико та етнологічно є частиною полінезійського субрегіону Океанії. Океанське узбережжя штату, отже, є четвертим за довжиною в США, близько 750 миль (1210 км). Вісім основних островів, з північного заходу на південний схід, це Ніхау, Кауаї, Оаху, Молокаї, Ланаве, Махоуїла, Махауа, Кауаї, Ланаве, Махоїола та ін. і Гаваї, на честь якого названо штат, його часто називають «Великим островом» або «Островом Гаваї». Завдяки прямим сполученням між материковою частиною США та Гонолулу та тихоокеанським сполученням через Гонолулу, Гаваї змогли підключитися до двох потенційних туристичних ринків — туристів, які прямують на Гаваї як кінцевого пункту призначення, та мандрівників, які прямують до інших напрямків за межами Гаваїв. News and World Report оцінює Мауї як найкраще місце для відпочинку в США. Мауї також є четвертим найкращим місцем для відвідування у світі, другим найкращим місцем для медового місяця та найкращим місцем для літніх канікул. Кауаї є другим місцем у світі за кількістю найкращі пляжі. Гонолулу займає п'яту позицію серед найкращих сімейних канікул. А острів Гаваї займає чотирнадцяте місце в категорії найкращих островів. Група експертів-професіоналів у сфері подорожей нещодавно вибрала Гаваї як найкраще місце для відпочинку серед штатів США на нагороді Travel Weekly «Readers Choice Awards 2014».

У 2020 році туризм зазнав краху і зв'язку з корона вірусом, наразі індустрія туризму на Гаваях починає відновлюватися, оскільки люди повертаються до подорожей, а проблеми з коронавірусом слабшають.

Гавайські острови мають сприятливі погодні умови, купальний сезон триває цілий рік, привабливі і відомі, у всьому світі, для туристів, а особливо для серфенгістів і дайверів пляжі та бухти. Також велику роль для залучення туристських потоків відіграє різноманітність рельєфу (коралові рифи, сплячі та дійові вулкани, скелі). Гаваї також мають велику кількість національних парків, історичних об'єктів. Широко розвинена на островах інфраструктура: різноманітність готелів, численні бари, ресторани, високий рівень обслуговування

На Гаваях є багато проблем, які загрожують життю. Поряд із катастрофічними загрозами, такими як урагани та цунамі, Гавайські острови вразливі до глобальних проблем, таких як зміна клімату та підвищення рівня моря.

Нові технології можуть надати нові інструменти для управління туризмом. Віртуальна та доповнена реальність, «великі дані», досягнення в аналітиці даних, 5G (наступне покоління бездротових мереж) і інші нові технології потенційно дозволяють місцям точніше орієнтуватися на відвідувачів з більшими витратами. Вони також можуть сприяти управлінню потоками відвідувачів і безпеці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Aloha, Гавайї! - Українська Туристична Газета [Електронний ресурс] – URL: <https://www.utg.net.ua>
2. COVID-19 на Гавайях [Електронний ресурс]. URL: <https://www.hawaiiitourismauthority.org/>
3. Maui [Електронний ресурс] – URL: <https://www.gohawaii.com/islands/maui>
4. Molokai FAQs [Електронний ресурс] – URL: https://www.gohawaii.com/islands/molokai/travel-info/faq?gclid=Cj0KCQjwmuiTBhDoARIsAPiv6L8e2Xn_tG5kaiq3XYEs47Rebp-tKL1tGbs_L1_DXxKa2LJNx1CiNXcaAobZEALw_wcB
5. Oahu [Електронний ресурс] // Офіційний сайт. – 2017. – URL: <https://www.gohawaii.com/islands/oahu>
6. Ritchie, J.R.B. and Crouch, G.I. (2000). The Competitive Destination: A Sustainability Perspective. *Tourism Management*, 21
7. Statista [Електронний ресурс]. URL: <https://www.statista.com/>
8. Американський журнал News and World Report [Електронний ресурс]. URL: <https://www.usnews.com/>
9. Атлас Гавайев. Третє изд. Гонолулу, УН Press, 1998, 333 стр.
10. Безопасны ли Гавайи? [Електронний ресурс]. URL: <https://www.thebrokebackpacker.com/is-hawaii-safe/>
11. Бейдик О. О. Географія туризму : навч.-метод. комплекс для студентів спеціальності «Туризм» / О. О. Бейдик. – К. : ВГЛ «Обрії», 2007. – 108 с.
12. В отпуск на Гавайские острова — статистика туризма [Електронний ресурс]. URL: <https://www.visit-plus.com>
13. Віза на Гавайські Острови [Електронний ресурс] // Офіційний сайт – URL: <https://www.poehalisnami.ua/ua/countries/gavajjskie-ostrova/visa>

14. Всесвітня туристична організація [Електронний ресурс]. URL: <https://www.unwto.org/>
15. Гавайські острови [Електронний ресурс]. URL: <https://hmn.wiki>
16. Давиденко І. В. Організаційно-економічний механізм регулювання розвитку рекреаційної системи регіону : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : 08.02.03 / І. В. Давиденко. – Одеса, 2006. – 19 с.
17. История Гавайев и рост цивилизации | Хронология, факты, информация. Экскурсии по острову Вэлли. 18 мая 2017 г.. Проверено 19 мая 2021.
18. Книга данных штата Гавайи за 2000 год, раздел 1, население, таблица 1.47 . Гавайи.gov. Архивировано из оригинала 20 октября 2011 года . Проверено 5 ноября 2011 г.
19. КОНСТИТУЦИЯ ШТАТА ГАВАЙИ . Архивировано из оригинала 26 января 2018 года . Проверено 4 февраля 2018 г.
20. Краткие сведения Бюро переписи населения США: Гавайи . Бюро переписи населения США . Проверено 9 мая 2022 г.
21. Любіцева О. О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти) : навч. посіб. для студ. спец. «Туризм» / О. О. Любіцева. – К. : Альтерпрес, 2005. – 432 с.
22. Небезпека на Гаваїях [Електронний ресурс]. URL: <https://www.livinginhawaii.com/other-dangers-in-hawaii-you-should-be-aware-of/>
23. Новикова В. І. Типізація територіальних рекреаційних систем і виявлення їх прояву в межах Черкаської області [Електронний ресурс] / Новикова В. І. // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету ім. Михайла Коцюбинського. Серія: Географія. – 2008. – № 16. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Nzvdpu_geogr/2008_16/index.htm/. – Назва з екрана.
24. Новости Гонолулу [Електронний ресурс]. URL: <https://regnum.ru>
25. Отдых на Гавайях [Електронний ресурс]. URL: <https://tonkosti.ru>

26. Офіційний сайт Гаваїв [Електронний ресурс]. URL: <https://www.gohawaii.com/>
27. Паламарчук М. М. Економічна і соціальна географія України з основами теорії / М. М. Паламарчук, О. М. Паламарчук. – К. : Знання, 1998. – 416 с.
28. Попит на подорожі на Гаваї здравоохранения [Электронний ресурс]. URL: <https://uk.eturbonews.com>
29. Последние отчеты о статусе Килауэа, обновления и информация.Релизы // Hawaiian VНаблюдение за вулканом. [Электронный ресурс]. URL: <http://hvo.wr.usgs.gov/activity/kilaueastatus.php>
30. Преображенский В. С. Рекреационная география, ее состояние и перспективы / В. С. Преображенский, Б. Н. Лихачов, Ю. А. Веденин. – М. : [б. и.], 1994. – С. 1–16
31. Природа штата Гавайи [Электронний ресурс]. URL: https://prousa.info/hawaii_nature
32. Религия в Америке: религиозные данные США, демография и статистика . Проект «Религия и общественная жизнь» Pew Research Center . Проверено 19 июля 2021 г.
33. Статистика безработицы в регионе . www.bls.gov . Бюро трудовой статистики США. Архивировано из оригинала 25 июля 2018 года . Проверено 25 февраля 2016 г.
34. Статистична компанія Vivid Maps [Электронний ресурс]. URL: <https://vividmaps.com/>
35. Суверенные Штаты Америки: 10 штатов, которые начинали как свободные страны, и как они присоединились к Союзу . Amto.com . 30 апреля 1900 года . Проверено 17 января 2021 г.
36. Теоретические основы рекреационной географии / отв. ред. В. С. Преображенский. – М. : Наука, 1975. – 222 с.

37. Територіальна рекреаційна система як форма організації рекреаційної діяльності на певній території // Укр. географ. журн. – 2007. – №2. – С.55-59. 12.

38. Туризм на Гавайях [Електронний ресурс]. URL: <https://www.hawaiiitourismauthority.org/research>

39. Штат Гавайи, Департамент здравоохранения [Електронний ресурс]. URL: <https://health.hawaii.gov/coronavirusdisease2019/>

40. Шютц, Альберт Дж. (1994). Голоса Эдема: история изучения гавайского языка . Гонолулу: Издательство Гавайского университета. стр. 334 . ISBN 978-0-8248-1637-7.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

SWOT-аналіз туристичного потенціалу Гавайських островів

<ol style="list-style-type: none">1. Стародавня культура2. Клімат3. Перспективний розвиток туризму4. Природні рекреаційні ресурси	<ol style="list-style-type: none">1. Погано розвинена інфраструктура2. Забруднення повітря через транспорт і вулканічний зміг3. Низький рівень медицини4. Небезпека
<ol style="list-style-type: none">5. Зосередження на відвідувачах з більшими витратами6. Розширення турінфраструктури7. Дослідження шляхів більшої участі в плануванні та управлінні туризмом8. Посилення уваги до покращення інфраструктури та природних ресурсів, які впливають на відвідувачів, таких як ліси, парки, стежки, культурні об'єкти, пляжі та рифи.9. Зробити туристичну індустрію більш стійкою.10. Розширення програми ознайомлення з історією та культурою Гавайських островів.11. Покращення програм, які повідомляють про природну небезпеку.	<ol style="list-style-type: none">1. Величезні хвилі, повені, цунамі, урагани2. Ціни на продукти3. Акули4. Гаряча лава вулканів5. Віддалені пляжі6. Землетруси7. Віддаленість острова

Документи для візи

1. Закордонний паспорт, дійсний не менше 6 міс. після закінчення планованої поїздки;
2. Старий закордонний паспорт (і його копію), якщо в ньому були візи США, Канади, шенгенських країн, Великобританії;
3. 1 кольорова фотографія 5x5 см;
4. 1 заповнена анкета на англійській мові з особистим підписом заявника за формою DS-156. Чоловікам у віці від 16 до 45 років також необхідно заповнити форму DS-157. Заповнена анкета буде містити всі введені заявником дані, і ця інформація буде зашифрована в БАРКОД; роздруковується 3 сторінки - 2 сторінки анкети + третя сторінка з БАРКОД;
5. Запрошення від приймаючої сторони (від туристичної компанії, або від родичів або друзів, або від ділових партнерів). У запрошенні вказується статус особи, яка запрошує / компанії, мета візиту заявника, терміни і місце його перебування;
6. Довідка з місця праці заявника із зазначенням посади, окладу, стажу роботи.
7. Для непрацюючих або пенсіонерів - заява про спонсорування поїздки від близьких родичів, копії документів, що підтверджують родинні стосунки, довідка з роботи спонсорів і / або будь-які інші документи, що підтверджують їх фінансове благополуччя і здатність оплачувати поїздки;
8. Докази фінансової спроможності заявника: виписки з банківських рахунків, копії податкових декларацій і т.п .;
9. Документи, що підтверджують соціальні, економічні та / або сімейні зв'язки заявника з Україною (документи, що свідчать про володіння власністю, копії свідоцтв про шлюб, народження дітей, про реєстрацію власного підприємства і т.п.)

10. Для студентів і школярів необхідні свідоцтво про народження (копія), довідка з місця навчання, копія студентського квитка. Заява про спонсорство поїздки від батьків і документи, що підтверджують їх фінансове благополуччя і здатність оплачувати поїздку;

11. Рекомендується - страховий поліс Візи категорії С (транзит) Для отримання візи необхідні всі перераховані вище документи, але замість запрошення від приймаючої сторони варто надати авіаквитки і візу країни, яка є кінцевим пунктом проходження [11].

Програма туру до Гаваїв

День 1: День прибуття.	
17:10	Після приземлення в Гонолулу вітають гавайськими квітковими леями та відправляють на приватному трансфері до курортного спа-готелю Outrigger Waikiki Beach Resort & Spa, розташованого на пляжі Вайкікі.
18:00	Відпочинок, проведення вечора у Вайкікі.
День 2 Пригоди на ранчо Куалоа	
9:00	Коротка екскурсія, яка приведе до ранчо Куалоа на вітряному боці Оаху.
10:30	Поїздка на баггі Юрською долиною. Відвідування місць, де знімалися безліч чудових фільмів і серіалів.
	
11:00	Каток по деревах на зиплайні в Юрській долині.
13:30	Повернення до свого готелю, щоб розслабитися біля басейну, насолодитись пляжем та покупками в околицях Вайкікі.

18:00	Самостійне відвідування місцевих ресторанів.
День 3 Водоспад Моана	
08:00	Подорож до водоспаду Кулау.
12:30	Поверніться до свого готелю у Вайкікі, щоб розслабитися біля басейну, насолодитися пляжем та покупками на околицях Вайкікі.
18:00	Вечір вільний, аби насолодитись краєвидами.
День 4 Полінезійський культурний центр	
	
09:00	Урок серфінгу, за бажанням покататися на каное та багато іншого.
12:00	Відправлення до Полінезійського культурного центру, другий за популярністю пам'ятки поруч із Перл-Харбором. Тур на каное та нове шоу на каное під назвою Нукі.
15:00	Обід «шведський стіл» з реберцями найвищої якості.
16:00	Відвідування Тихоокеанського театру

19:00	Вільний час щоб насолодитися ринком Хукілау, перш ніж повернутися до свого готелю у Вайкікі.
День 5 Відправлення в Кахулуї, Мауї.	
11:00	Вранці Виїзд з готелю.
14:00	Знімство з приватним гідом на Мауї, який проведе коротку екскурсію островом на шляху до курорту Royal Lahaina.
День 6: Ранкова поїздка з маскою та трубкою в Кратер Молокіні та черепаше місто	
	
6:30	Зустріч з гідом у готелі та поїздка на пірс, щоб зустріти човен після того, як вирушити до кратера.
7:30	Прибуття на човен, сніданок
10:00	Підводне плавання у кратері Молокіні
12:30	Вирушення до другого місця для снорклінгу, Черепашого міста. Плавання із черепахами.
14:00	Обід-барбекю.

15:00	Круїз по чудовим краєвидам.
18:00	Вільний вечір, щоб розслабитися в басейні, на пляжі або насолодитися численними зручностями курорту.
День 7: Відвідування національного парку Халеакала та спуск на велосипеді	
	
8:00	Зустріч з гідом для екскурсії на вершину вершини національного парку Халеакала.
11:30	Після екскурсії парком поїздка на велосипеді за межами парку в 6500, щоб проїхати 23 милі назад до міста Хайку через химерні містечка на околиці.
15:00	Вільний вечір, щоб досліджувати Лахайну або розслабитися в басейні та помилуватися гарним заходом сонця Мауї.
День 8: День від'їзду з Мауї	
11:00	Вранці виїзд з готелю.
15:00	Можливість ще раз насолодитись містом Гонолулу, купити подарунки, прогулятись на пляжі.

22:05	Виліт з Гонолулу до Лос-Анджелеса
День 9 Дорога	
06:26	Прибуття в Лос Анджелес
11:35	Виліт до Стокгольму
День 10	
07:05	Прибуття в Стокгольм
08:40	Виліт до Варшави
10:20	Прибуття в Варшаву

Розрахунок вартості туру

Віза	140 дол.
Транспортні послуги	Переліт в обидві сторони 1666 дол.
Проживання в спа-готелі Outrigger Waikiki Beach Resort & Spa	Вартість номера на 4 дня 500 долларів
Проживання на курорті Royal Lahaina	Вартість номера на 3 дня 450 долларів
Екскурсія до ранчо Куалоа	77 долларів
Поїздка на баггі Юрською долиною	78 долларів
Каток по деревах на зиплайні в Юрській долині	30 долларів
Урок серфінгу	За 2 години 50 долларів
Екскурсія до Полінезійського культурного центру	20 долларів
Відвідування Тихоокеанського театру	20 долларів
Поїздка з маскою та трубкою в Кратер Молокіні та черепахе місто, дайвінг	80 долларів
Відвідування національного парку Халеакала та спуск на велосипеді	60 долларів
Всього	3171 дол. США
Податки та винагорода співробітників	
Розмір податків та адміністративних витрат 20%	$3171 * 0,2 = 634,2$ дол.
Винагорода туроператора 20%	634,2 дол.
Вартість туру на 1 особу	$3171 + 634,2 + 634,2 = 4439,4$ дол. США